

Brüssel, 11.7.2019
COM(2019) 333 final

KOMISJONI ARUANNE

**2018. AASTA ARUANNE
SUBSIDIAARSUSE JA PROPORTSIONAALSUSE PÕHIMÕTTE KOHALDAMISE
KOHTA NING SUHETE KOHTA LIIKMESRIIKIDE PARLAMENTIDEGA**

2018. AASTA ARUANNE

SUBSIDIAARSUSE JA PROPORTSIONAALSUSE PÕHIMÕTTE KOHALDAMISE KOHTA NING SUHETE KOHTA LIIKMESRIIKIDE PARLAMENTIDEGA

1. SISSEJUHATUS

Igal aastal esitab komisjon vastavalt Euroopa Liidu lepingu protokolli nr 2 artiklile 9 ja Euroopa Liidu toimimise lepingule aruande subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta Euroopa Liidu õigusloomes. Alates 2005. aastast on komisjon avaldanud aastaaruande ka oma suhete kohta liikmesriikide parlamentidega. Arvestades liikmesriikide parlamentide olulist rolli subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamisel, on komisjon otsustanud need kaks aruannet ühendada. Tänu sellele uuele lähenemisviisile pööratakse rohkem tähelepanu liikmesriikide parlamentide seisukohtadele ja välhitakse kattuvusi nende kahe aastaaruande vahel. Käesolevas 26. aruandes subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta käsitletakse seega ka suhteid komisjoni ja liikmesriikide parlamentide vahel.

Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise valdkonnas oli kõige tähelepanuväärsem saavutus 2018. aastal töö subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühmas „Teeme vähem, aga paremini“ (edaspidi „rakkerühm“), mille asutas president Juncker ja mille eesistuja on esimene asepresident Timmermans. Rakkerühma järelused andsid uue hoo institutsioonidevahelisele mõttevahetusele ja konkreetsetele meetmetele, mille eesmärk on tagada, et liidu õigusakte koostatakse ja rakendatakse kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega. Põhjendatud arvamuste arv vähenes endiselt nagu kahel eelneval aastal ning ühegi komisjoni ettepaneku kohta ei laekunud põhjendatud arvamusi enam kui nelja liikmesriigi parlamendilt, mis jääb märkimisväärselt allapoole nn kollase kaardi menetluse käivitamise künnisest.

Üldiselt olid suhted liikmesriikide parlamentidega 2018. aastal endiselt tihedad ja viljakad. Arvamused, mis esitati nii komisjoni ja liikmesriikide parlamentide poliitilise dialoogi käigus kui ka subsidiaarsuse põhimõtte järgimise alase varajase hoiatamise süsteemi raames, käsitlevad mitmesuguseid poliitikavaldkondi ja küsimusi. Poliitilise dialoogi käigus esitatud arvamuste arv jäi 2018. aastal sama suureks kui 2017. aastal, kuigi enamiku arvamustest esitasid üksikud väga aktiivsed esinduskogud. Seevastu selliste liikmesriikide parlamentide arv, kes ühtegi arvamust ei esitanud, on tõusnud 2018. aastal kaheksani (kümme esinduskogu). Samal ajal puudutas umbes üks kolmandik kõigist komisjoni saadud arvamustest ettepanekuid, mille suhtes ei kohaldata subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli,¹ ning mitu neist olid omaalgatuslikud arvamused, mis polnud seotud ühegi konkreetse komisjoni ettepanekuga.

See näitab, et enamik liikmesriikide parlamente on endiselt huvitatud aktiivsest arutelust komisjoniga tema algatuste teemal, sealhulgas poliitikatükli varases, aga tulevikku suunatud etapis, näiteks seoses järgmise mitmeaastase finantsraamistikuga või majandus- ja rahaliidu süvendamisega. Seda intensiivset suhtlust kajastab ka volinike ja liikmesriikide parlamentide vastastikuste külaskäikude suur arv.

¹ Näiteks seadusandlikud ettepanekud valdkondades, mis kuuluvad liidu ainupädevusse, või teatiseid ja valged raamatud.

2. SUBSIDIAARSUSE JA PROPORTSIONAALSUSE PÕHIMÕTTE KOHALDAMINE INSTITUTSIOONIDES

2.1. Komisjon

Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühm „Teeme vähem, aga paremini“ ning selle soovitude järelmeetmed

12. septembril 2017 teatas president Juncker oma kõnes Euroopa Liidu olukorrast, et luuakse subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühm „Teeme vähem, aga paremini“. See kuueliikmeline² rakkerühm, mille esimees on esimene asepresident Timmermans, kohtus ajavahemikul 2018. aasta jaanuarist juulini seitse korda, et arutada ülesandeid, mille president Juncker esitas oma otsuses rakkerühma asutamise kohta:

- kuidas kohaldada senisest paremini subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid liidu institutsioonide töös, eelkõige õigusloomes;
- kuidas teha kindlaks poliitikavaldkonnad, kus otsuste tegemise ja/või rakendamise võiks aja jooksul delegeerida täielikult, osaliselt või lõplikult tagasi liikmesriikidele;
- kuidas kaasata piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi paremini liidu poliitika väljatöötamisse ja järelmeetmetesse.

Nende arutelude, avaliku arutelu ning arvukate sidusrühmade esitatud tagasiside põhjal esitas rakkerühm 10. juulil 2018 president Junckerile suunatud aruandes üheksa soovitus³. Peamised soovitused olid järgmised:

- vaja on uut töömeetodit, et koostada paremaid õigusakte, mis põhinevad ühisel arusaamisel subsidiaarsusest ja proportsionaalsusest;
- vaja on „aktiivset subsidiaarsust“, et anda kohalikele ja piirkondlikele ametiasutustele ning liikmesriikide parlamentidele suurem sõnaõigus, edendamaks suuremat vastutust liidu tegevuse eest;
- liit peaks kasutama oma ressursse tõhusamalt ning määrama kindlaks oma meetmete tähtsusastme, kuid ei ole põhjust anda aluslepingute pädevusi või terveid poliitikavaldkondi liikmesriikide vastutusalasse tagasi.

Teatistes „Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte rolli suurendamine ELi poliitikakujundamises“⁴, mis võeti vastu 23. oktoobril 2018, esitas komisjon oma üldsõnalise vastuse rakkerühmale. Peale selle kutsus ta muid institutsioone, nõuandeorganeid, liikmesriikide parlamente ja muid osalisi üles kaaluma oma edasisi samme.

Komisjon:

- esitab subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse hinnangud standardsel struktureeritud viisil, kasutades rakkerühma pakutud ühist hindamistabelit. Hindamistabelist saab täit kasu ainult siis, kui Euroopa Parlament, nõukogu ja liikmesriikide parlamendid teevad sama;

² Kolm liiget liikmesriikide parlamentidest – hr Lopatka (Austria), hr Vigenin (Bulgaaria) ja hr Vitsut (Eesti) – ning kolm liiget Regioonide Komiteest – hr Lambertz (Belgia), hr Schneider (Saksamaa) ja hr Decoster (Prantsusmaa). Vaatamata komisjoni kutsele rakkerühmas osaleda, Euroopa Parlament seda ei teinud.

³ https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_et

⁴ COM(2018) 703.

- parandab kohalike ja piirkondlike ametiasutuste seisukohtade kaasamist konsultatsioonides ja hindamistes, sest nende vahetud kogemused Euroopa Liidu õigusaktide rakendamisel on äärmiselt olulised;
- pöörab kehtivates õigusaktides rohkem tähelepanu subsidiaarsusele ja proportsionaalsusele ning kohalike ja piirkondlike ametiasutuste rollile. See puudutab ka delegeeritud õigusakte ja rakendusakte;
- aitab liikmesriikide parlamentidel täita oma rolli tõhusamalt, leppides Euroopa Parlamendi ja nõukoguga kokku, et jõulude ja uusaasta perioodi ei arvestata kaheksanädalase ajavahemiku sisse, mil liikmesriikide parlamendid saavad põhjendatud arvamusi esitada;
- esitab koondvastused, kui vähemalt neli liikmesriigi parlamenti esitavad komisjoni seadusandliku ettepaneku kohta põhjendatud arvamused, aga nn kollase kaardi menetluse künnist ei ületata. Seeläbi pööratakse suuremat tähelepanu liikmesriikide parlamentide seisukohtadele ning antakse tõstatatud probleemidest ja komisjoni kaalutlustest terviklik ülevaade, mis tehakse ka üldsusele ja kaasseadusandjatele kättesaadavaks.

Oma 15. aprilli 2019. aasta teatises, mis käsitleb kokkuvõtete tegemist parema õigusloome tegevuskava kohta,⁵ sätestas komisjon meetmed, mida ta kavatseb võtta oma seadusandlike ettepanekute koostamisel.

15.–16. novembril 2018 esitles esimene asepresident Timmermans komisjoni lähenemisviisi konverentsil „Subsidiaarsus kui Euroopa Liidu aluspõhimõte“ („Subsidiarity as a building principle of the European Union“), mille eesistujariik Austria korraldas Bregenzis.

20. detsembril 2018 esitas Poola *Senat* komisjonile poliitilise dialoogi raames esimese arvamuse komisjoni 23. oktoobri teatise kohta. *Senat* väljendas komisjoni kavatsuste suhtes toetust, taotledes samas liikmesriikide parlamentide rolli täiendavat suurendamist aluslepingute järgmisel läbivaatamisel⁶.

Parem õigusloome – subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse analüüs

2018. aastal jätkas komisjon täiustatud parema õigusloome tegevuskava kohaldamist ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete lõimimist oma poliitikakujundamise kõikidesse etappidesse, tuginedes 2017. aastal avaldatud täiustatud suunistele. Veebisaiti „Avaldage arvamust!“⁷ täiustati veel enam, et pakkuda kodanikele ja huvitatud isikutele ühtset juurdepääsupunkti komisjoni poliitikakujundamises osalemiseks. Samuti jätkas komisjon kehtivate õigusaktide ja poliitikaraamistike hindamist enne nende muutmiseks ettepanekute esitamist. Sellise hindamise käigus analüüsitakse, kas kehtivad poliitikameetmed täidavad endiselt oma eesmärgi ning millisel määral need on kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega.

Ka komisjoni veebisait „Kergenda koormat – tee end kuuldavaks!“⁸ ning õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse (REFIT) platvorm⁹ annavad üldsusele ja sidusrühmadele võimaluse suhelda komisjoniga kehtivate liidu õigusaktidega kaasneva võimaliku liigse koormuse või nende õigusaktide ebatõhususe teemal, sealhulgas subsidiaarsuse ja proportsionaalsusega seotud küsimustes. 2018. aastal esitati REFITi platvormi kaudu 20 arvamust, sealhulgas soovitusid komisjonile selle kohta, kuidas kehtivate liidu

⁵ COM(2019) 178.

⁶ 2019. aasta esimeses kvartalis saadi muudelt esinduskogudelt veel üldjoontes toetavaid arvamusi.

⁷ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say_et

⁸ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/lighten-load_et

⁹ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform/refit-platform-work-progress_et. Alates REFITi platvormi kasutuselevõtust 2015. aastal on selle kaudu esitatud 89 soovitust.

õigusaktidega kaasnevat regulatiivset koormust leevendada ja vähendada¹⁰. Komisjon vastab neile soovitudele eeskätt oma tööprogrammide rakendamise kaudu.

Parema õigusloome suunistes ja neile lisatud töövahendites¹¹ nõutakse komisjonilt subsidiaarsuse analüüsi tegemist, kui kaalutakse uut algatust valdkondades, kus liidul puudub ainupädevus, ning kui hinnatakse senise sekkumise asjakohasust ja Euroopa lisaväärtust. Komisjon analüüsib subsidiaarsust nii seadusandlike kui ka muude algatuste puhul.

Analüüsi eesmärk on hinnata:

- 1) kas riigi, piirkonna või kohaliku tasandi meede on kavandatud eesmärgi saavutamiseks piisav ning
- 2) kas liidu meede annaks liikmesriikide meetmega võrreldes lisaväärtust.

Kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega ei või liidu meetme sisu ega vorm minna aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Proportsionaalsuse põhimõtte järgimisega tagatakse, et lähenemisviis ja regulatiivse sekkumise ulatus on selle eesmärgiga kooskõlas. Kõigis mõjuhinnangutes, hinnangutes ja toimivuskontrollides tuleks selgelt analüüsida proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist.

Mõjuhinnangud

2018. aastal kontrollis õiguskontrollikomitee¹² 75 mõjuhinnangut ja esitas iga juhtumi kohta arvamuse¹³. 16 juhtumi puhul tuli parandada subsidiaarsuse ja Euroopa lisaväärtuse analüüsi ning 47 arvamust sisaldasid märkusi, mille eesmärk oli parandada proportsionaalsuse analüüsi ja poliitikavariantide võrdlust. Järgmised näited kajastavad seda, kuidas õiguskontrollikomitee hindas 2018. aastal subsidiaarsust ja proportsionaalsust ning aitas komisjonil paremini analüüsida, kuidas ettepanekud nende põhimõtetele kooskõlas on:

- pärast komitee kontrolli **kitsendati** komisjoni **ebaausaid kaubandustavasid** käsitleva ettepaneku **kohaldamisala**, et see hõlmaks ebasümmeetrilisi läbirääkimissuhteid väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatega (VKEd), mitte kogu **toiduainete tarneahelat**¹⁴;
- oma reservatsioonidega positiivses arvamuses **ebaseadusliku veebisisu** kohta¹⁵ seadis õiguskontrollikomitee kahtluse alla kavandatud poliitikavariantide proportsionaalsuse, väites, et need pole sekkumise ulatusega kooskõlas. Sekkumise puhul keskenduti terroristlikule veebisisule, aga lähtestsenaarium ja poliitikavariandid ei kajastanud seda nõuetekohaselt. Ühtlasi oli vaja mõjuhinnangus paremini kajastada seda, miks lisameetmed terroristliku sisu suhtes olid kiireloomulisemad kui meetmed muu ebaseadusliku sisu suhtes. Selle arvamuse põhjal vaadati mõjuhinnang läbi ja **poliitikavariante muudeti, et tagada parem rõhuasetus ja üksikasjalikum sisu**;
- oma negatiivses arvamuses **rikkumisest teatajate kaitse**¹⁶ kohta seadis õiguskontrollikomitee kahtluse alla mõjuhinnangus esitatud subsidiaarsuse analüüsi ja palus seda täiustada. Pärast selle

¹⁰ http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/simplification/consultation/contributions_et.htm

¹¹ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox_et

¹² Õiguskontrollikomiteesse kuuluvad esimees (peadirektori tasandil) ja kuus täisliiget, kellest kolm on väljastpoolt komisjoni. Kõik komitee liikmed on sõltumatud ja tegutsevad iseenda nimel, tuginedes enda eksperditeadmistele. Komitee kontrollib mõjuhinnangute, toimivuskontrollide ja ulatuslike hindamiste kvaliteeti. Subsidiaarsus ja proportsionaalsus on osa sellest kvaliteedikontrollist. https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_et.

¹³ Arvamused avaldatakse koos mõjuhinnangutega, kui komisjon algatused vastu võtab.

¹⁴ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-182-3-EN-MAIN-PART-1.PDF>

¹⁵ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-397-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

¹⁶ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-198-3-EN-MAIN-PART-1.PDF>

arvamuse saamist põhjendati läbivaadatud mõjuhinnangus paremini Euroopa Liidu meetmeid olukorras, kus puuduvad piisavad riiklikud või kehtivad Euroopa õigusaktid rikkumisest teatamise kohta. **Piiriülest mõõdet rõhutati ja näitlikustati paremini**, näidates seeläbi vajadust meetmete järele Euroopa Liidu tasandil;

- **digitaalse Euroopa programmi**¹⁷ puhul, mis on osa 2021.–2027. aasta mitmeaastasest finantsraamistikust, leidis komitee, et mõjuhinnangus oleks tulnud paremini arvesse võtta liikmesriikide kohustust Euroopa tasandil ühisesse taristusse kaasinvesteerida ja vara paigutada. Ühtlasi oleks mõjuhinnangus tulnud paremini kindlaks teha liikmesriikide, teadusringkondade ja erasektori nõudlus oma teadus- ja koolitustegevuse kooskõlastamise järele. Hinnangus oleks tulnud näidata, kuidas kuluprogramm aitaks seda nõudlust katta. Et reageerida õiguskaitsekomitee muredele, **pikendati läbivaadatud mõjuhinnangus jaotist liikmesriikide osaluse kohta ning see korraldati ümber, et see oleks kooskõlas programmi viie osaga.**

Hindamised ja toimivuskontrollid

Subsidiaarsus ja proportsionaalsus olid tähtsal kohal ka järelhindamistes ja toimivuskontrollides, mille tegemisel vaadeldi, kas Euroopa meetmed toovad tõhususe, tulemuslikkuse, sidususe, asjakohasuse ja Euroopa lisaväärtuse kaudu oodatud tulemusi. 2018. aastal viis komisjon lõpule umbes 70 hindamist, sealhulgas kolm toimivuskontrolli (hinnati laiemaid poliitikavaldkondi). Need kolm toimivuskontrolli puudutasid merendust, seaduslikku rännet ja kemikaale käsitlevaid õigusakte (sealhulgas REACH).

Õiguskontrollikomitee kontrollis 2018. aastal kümnet ulatuslikku hindamist ja toimivuskontrolli. Seitsmel juhul, sealhulgas seoses seadusliku rände, kalanduse ja merenduse, ühise põllumajanduspoliitika keskkonnahoidlikumaks muutmise ja Euroopa Liidu kliimamuutustega kohanemise strateegiaga, esitas komitee asjakohasust ja Euroopa lisaväärtust / subsidiaarsust käsitlevaid parandussoovitusi. See kontroll aitas komisjonil hindamistes ja toimivuskontrollides subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte järgimist paremini analüüsida¹⁸.

2.2. Euroopa Parlament

2018. aastal sai Euroopa Parlament liikmesriikide parlamentidelt protokoll nr 2 alusel subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta ametlikult 473 avaldust¹⁹. Neist 46 olid põhjendatud arvamused ja ülejäänud 427 seisukohavõttud (avaldused, milles ei tõstatatud subsidiaarsuse põhimõttega seotud küsimusi). Võrdluseks võib tuua, et 2017. aastal edastati Euroopa Parlamendile ametlikult 49 põhjendatud arvamust ja 372 seisukohavõttu. Põhjendatud arvamuste osakaal on seisukohavõttudega võrreldes endiselt väike, mis osutab sellele, et liikmesriikide parlamendid ei näe subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli Euroopa Liidu õigusloomeprotsessi aeglustamise viisina, vaid oma seisukohtade ja murede väljendamise vahendina²⁰.

Euroopa Parlamendi kodukorra V lisa alusel on õiguskomisjonil horisontaalne vastutus tagada subsidiaarsuse põhimõtte järgimine. Iga kuue kuu tagant määratakse fraktsioonide rotatsiooni alusel üks õiguskomisjoni liige subsidiaarsusküsimustes alaliseks raportööriks. 2018. aasta esimeses pooles oli alaline raportöör Sajjad Karim (Euroopa Konservatiivide ja Reformistide fraktsioon), aasta teises pooles

¹⁷ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/2/2018/EN/SEC-2018-289-1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

¹⁸ Lisateavet toimivuskontrollide kohta leiab REFITi platvormi veebisaidilt: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly/refit-platform/refit-platform-work-progress_et.

¹⁹ Seda, kuidas Euroopa Parlament liikmesriikide parlamentide põhjendatud arvamusi menetleb, on kirjeldatud 2016. aasta subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse aruande punktis 2.3.

²⁰ Kõik liikmesriikide parlamentide esitatud dokumendid on tehtud kättesaadavaks liikmesriikide parlamentide dokumente sisaldavas Euroopa Parlamendi andmebaasis CONNECT. <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/connect/welcome.html>

Gilles Lebreton (Rahvaste ja Vabaduste Euroopa fraktsioon). Õiguskomisjoni saadud ja kinnitatud põhjendatud arvamused lisatakse teavitamise eesmärgil õiguskomisjoni esimese võimaliku koosoleku päevakorda.

Õiguskomisjon koostab ka regulaarselt aruandeid komisjoni subsidiaarsust ja proportsionaalsust käsitlevate aastaaruannete kohta. Erandlikult käsitles viimane aruanne subsidiaarsust ja proportsionaalsust käsitleva aastaaruande kohta nii 2015. kui ka 2016. aastat. Mady Delvaux (sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsioon) aruanne võeti täiskogu istungil vastu 18. aprillil 2018²¹.

Samuti panustab õiguskomisjon subsidiaarsuse ja proportsionaalsusega seotud küsimustes Euroopa Liidu parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide konverentsi (COSAC)²² poolaastaaruannetesse. Vastates COSACi 29. poolaastaaruandele ja pidades silmas oma 17. mai 2017. aasta resolutsiooni, kinnitas õiguskomisjon taas, et aluslepingute võimalikul läbivaatamisel oleks võimalik subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli täiustada, et muuta see protsess tõhusamaks²³. Näiteks võidakse kaaluda, kas põhjendatud arvamustes tuleks piirduda subsidiaarsusega seotud asjaolude uurimisega või peaksid need sisaldama ka hinnangut proportsionaalsuse kohta ning milline võiks olla mõju, kui menetluste algatamiseks vajalik künnis on vastavalt protokolli nr 2 artikli 7 lõikele 2 saavutatud.

Õiguskomisjon leidis ühtlasi, et kaheksanädalast perioodi, mis on liikmesriikide parlamentidele põhjendatud arvamuse esitamiseks ette nähtud, võiks objektiivsetel põhjustel (nt loodusõnnetused ja töö vaheajad) pikendada. See oleks võimalik saavutada Euroopa Liidu institutsioonide ja liikmesriikide parlamentide vahelise poliitilise kokkuleppega. Peale selle tegi õiguskomisjon ettepaneku, et komisjon võiks hinnata koos liikmesriikide parlamentidega võimalust kehtestada mittesiduvad suunised, et aidata liikmesriikide parlamentidel hinnata subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte järgimist, vähendamata nende kaalutusõigust.

Euroopa Parlamendi uuringuteenistus abistas jätkuvalt ka Euroopa Parlamenti subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte arvessevõtmisel parlamendi töös:

- kontrollides pidevalt komisjoni mõjuhinnangute subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse aspekte ning juhtides tähelepanu murele, mida olid nende pärast väljendanud eeskätt liikmesriikide parlamendid ja Regioonide Komitee²⁴;
- tagades, et neid põhimõtteid järgitakse täielikult Euroopa Parlamendi enda töös, näiteks kui tehakse mõjuhinnanguid parlamendi enda sisuliste muudatuste kohta või kui analüüsitakse uute õigusaktide kohta ELi toimimise lepingu artikli 225 kohaselt tehtud parlamendi ettepanekute lisaväärtust ja ELi tasandi meetmete puudumise maksumust, ning
- kontrollides subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse aspekte mõjuhinnangute koostamisel, keskendudes liikmesriikide kulutuste või meetmete asemel Euroopa lisaväärtusele.

2.3. Euroopa Ülemkogu ja Euroopa Liidu Nõukogu

²¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0120+0+DOC+XML+V0//ET>

²² COSACi kohta vt punkt 5 allpool.

²³ Vt Euroopa Parlamendi vastus 29. poolaastaaruande lisas („Annex to the 29th Bi-annual Report EN“) (lk 346), <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc565f936fe0165fc71d02603b4>

²⁴ 2018. aastal koostas Euroopa Parlament 64 esialgset hinnangut komisjoni mõjuhinnangute kohta, ühe üksikasjaliku hinnangu komisjoni mõjuhinnangu kohta ja ühe täieliku mõjuhinnangu, 17 Euroopa tasandi mõju järelhinnangut, kuus muud järelhinnangut ja neli seonduvat dokumenti käimasoleva rakendamise kohta. Lisaks koostas parlament kolm Euroopa mõõtmise puudumisest tulenevate kulude aruannet, kuus Euroopa lisaväärtuse hinnangut ja ühe kulude-tulude analüüsi.

Oma 14. detsembri 2018. aasta kohtumisel vastu võetud järeldustes kutsus Euroopa Ülemkogu Euroopa Liidu ühtse turu tegevuskava täiustamise kontekstis²⁵ üles „rakendama ja jõustama vastuvõetud otsuseid ja norme kõigil valitsemistasanditel ning järgima standardeid ja tagama parema õigusloome põhimõtete, sealhulgas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte aruka kohaldamise“. Seoses juhtide järgmise strateegilise tegevuskava koostamisega väljendas Euroopa Ülemkogu neis järeldustes ühtlasi heameelt ühisaruande esitamise üle kodanikega peetavate konsultatsioonide kohta. Selles ühisaruandes, mis esitati Euroopa Liidu Nõukogu (edaspidi „nõukogu“) eesistujariik Austria ja järgmise eesistujariigi Rumeenia nimel, rõhutati subsidiaarsuse põhimõtte olulisust²⁶.

Oma 30. novembri 2018. aasta järeldustes, mis käsitlevad Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 16/2018 „ELi õigusaktide järelhindamine: hästi toimiv kuid mittetäielik süsteem“,²⁷ rõhutas nõukogu „institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe [---], selle asjakohaste eesmärkide – keskenduda õigusloomes valdkondadele, millel on Euroopa kodanike jaoks kõige suurem lisaväärtus, lihtsustada liidu õigusloomet ning vältida ülereguleerimist – ning subsidiaarsuse, proportsionaalsuse, õiguskindluse ja läbipaistvuse põhimõtte tähtsust“.

Vastavalt aluslepingute protokolli nr 2 artiklile 4 peab nõukogu edastama liikmesriikide parlamentidele kõik liikmesriikide rühma, Euroopa Liidu Kohtu, Euroopa Keskpanga või Euroopa Investeerimispanka koostatud seadusandlike aktide eelnõud (ja muudetud eelnõud). Peale selle tuleb nõukogu eesistujal vastavalt protokolli nr 2 artiklile 6 edastada liikmesriikide rühma koostatud seadusandliku ettepaneku eelnõu kohta esitatud liikmesriikide parlamentide arvamused ettepaneku teinud liikmesriikide valitsustele. Samamoodi edastab nõukogu eesistuja Euroopa Kohtu, Euroopa Keskpanga või Euroopa Investeerimispanka koostatud seadusandlike ettepanekute eelnõude kohta esitatud liikmesriikide parlamentide arvamused asjaomasele institutsioonile või organile.

2018. aasta aprillis edastas nõukogu liikmesriikide parlamentidele Euroopa Kohtu taotluse võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse ELi toimimise lepingu artikli 281 kohaselt protokolli nr 3 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja kohta²⁸. 2018. aasta oktoobris edastas nõukogu liikmesriikide parlamentidele Euroopa Investeerimispanka taotluse nõukogule muuta Euroopa Investeerimispanka põhikirja kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklis 308 sätestatud seadusandliku erimenetlusega²⁹.

Lisaks aluslepingutest tulenevate kohustuste täitmisele hoiab nõukogu liikmesriike kursis arvamustega, mille liikmesriikide parlamendid on esitanud komisjoni seadusandlike ettepanekute kohta. 2018. aastal edastas nõukogu peasekretariaat delegatsioonidele 36 protokolli nr 2 alusel laekunud põhjendatud arvamust ja 200 poliitilise dialoogi käigus esitatud arvamust³⁰.

²⁵ EUCO dokument 17/18, II jaotise punkt 2 ja IV jaotise punkt 15, kättesaadav aadressil:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17-2018-INIT/et/pdf>.

²⁶ Nõukogu dokument 14535/18, lk 7, kättesaadav aadressil:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14535-2018-INIT/et/pdf>

²⁷ Nõukogu dokument 14137/18, punkt 3, kättesaadav aadressil:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14537-2018-INIT/en/pdf>.

²⁸ Nõukogu dokument 2018/0900 (COD) – 7586/18, kättesaadav aadressil:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7586-2018-INIT/et/pdf>

²⁹ Nõukogu dokument 2018/0811 (CNS) – 13166/18, kättesaadav aadressil:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13166-2018-INIT/et/pdf>

³⁰ Euroopa Parlamendis, nõukogus ja komisjonis registreeritud põhjendatud arvamuste arv lahkneb, sest kõik põhjendatud arvamused ei laekunud kõikidele institutsioonidele või institutsioonid loevad saadud põhjendatud arvamusi kokku eri viisil. Vt ka joonealune märkus 45.

2.4. Regioonide Komitee³¹

2018. aastat iseloomustas töö subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühmas „Teeme vähem, aga paremini“³², kus Euroopa Regioonide Komitee (edaspidi „komitee“) delegatsioon rõhutas, kui tähtsad on kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse järelevalves ning otsustusprotsessides Euroopas tervikuna.

Komitee leiab, et rakkerühma töö on oluliselt muutunud seda, kuidas subsidiaarsust ja proportsionaalsust Euroopa Liidus arvesse võetakse, ning tõstnud esile vajaduse uue lähenemisviisi järele Euroopa Liidu poliitikakujundamises. Pärast rakkerühma mandaadi lõppu väljendas komitee mitmel juhul oma pühendumust sellele uuele lähenemisviisile „Aktiivne subsidiaarsus – uus tööviis“, eelkõige juhatus 14. septembri 2018. aasta deklaratsioonis³³. Komitee võttis ühtlasi konkreetseid meetmeid aktiivse subsidiaarsuse lähenemisviisi rakendamiseks oma poliitilises ja nõuandetegevuses.

Oluline näide nende jõupingutuste kohta on piirkondlike keskuste võrgustiku katseprojekt, mille eesmärk on hinnata Euroopa Liidu õigusaktide rakendamist³⁴. Seda projekti käsitleti rakkerühma lõpparuandes antud soovitusel ja komitee juhatus kiitis selle heaks 8. oktoobril 2018. Selle peaeesmärk oli vahetada kohalikke ja piirkondlikke kogemusi Euroopa poliitika rakendamise valdkonnas, et suurendada ELi õigusaktide lisaväärtust. Katseetapi kavandatav kestus on kaks aastat, see hõlmab 20 piirkonda ning see käivitati poliitiliselt Euroopa piirkondade ja linnade kaheksandal tippkohtumisel 14.–15. märtsil 2019 Bukarestis.

2018. aastal rakendas komitee subsidiaarsuse järelevalve peamise vahendina taas subsidiaarsuse tööprogrammi. Alguses valiti komisjoni 2018. aasta tööprogrammist viis prioriteetset algatust ja viis lisaalgatust. Töö tõttu, mida tegi komitee delegatsioon rakkerühmas, peatati aga 2018. aasta esimeses pooles komitee tavapärane subsidiaarsuse järelevalve alane tegevus. 2018. aasta teise poole muudetud subsidiaarsuse tööprogrammi raames³⁵ tehti järelevalvet kahe prioriteetse algatuse üle viiest alguses valitud algatusest.

Lisaks hindas komitee enda kodukorra põhjal vastavust subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttele seadusandlike ettepanekute puhul, mille kohta ta esitas arvamused³⁶. 2018. aastal võttis komitee vastu 78 arvamust, millest 40 olid seotud seadusandliku ettepanekuga, 35 hõlmasid subsidiaarsuse põhimõtte järgimise hindamist ning 33 proportsionaalsuse põhimõtte järgimise hindamist.

Subsidiaarsuse eksperdirühm korraldas subsidiaarsuse tööprogrammi prioriteetsete algatuste kohta 2018. aasta teises pooles kaks konsultatsiooni, et toetada raportööride tööd.

Sotsiaalse õigluse pakett³⁷ oli esimene prioriteetne algatus 2018. aasta teise poole subsidiaarsuse tööprogrammis. Subsidiaarsuse juhtrühm rõhutas, et tähelepanu tuleks pöörata 13. märtsil 2018 avaldatud seadusandlikule algatusele seoses Euroopa Tööjõuameti loomisega³⁸. Seega konsulteeriti seoses seadusandliku ettepanekuga Euroopa Tööjõuameti loomise kohta subsidiaarsuse eksperdirühmaga ning

³¹ Subsidiaarsusega seotud tegevuse üksikasjalikum kirjeldus on esitatud Regioonide Komitee 2018. aasta subsidiaarsuse aruandes, mis on pärast Regioonide Komitee juhatus poolset vastuvõtmist kättesaadav aadressil <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Pages/default.aspx>.

³² Selle rakkerühma töö kohta vt ka punkt 2.1.

³³ Juhatus deklaratsioon subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte rakendamise kohta, COR-2018-03130-00-02-DECL-TRA.

³⁴ Subsidiaarsuse rakkerühma järelmeetmed: piirkondlike keskuste võrgustiku katseprojekt, mille eesmärk on hinnata ELi õigusaktide rakendamist, COR-2018-03132-05-00-NB-TRA.

³⁵ COR-2018-01703-09-00-NB-TRA.

³⁶ Kodukorra artikli 55 lõige 2, ELT L 65, 5.3.2014, lk 41.

³⁷ COM(2018) 131 final ja COM(2018) 132 final.

³⁸ COM(2018) 131.

enamik eksperte väljendas muret subsidiaarsuse põhimõtte kohaldamise pärast, aga ei leidnud, et ettepanek seda põhimõtet selgelt rikuks.

Peamine seisukohtades esile tõstetud küsimus on, kas uus Euroopa Tööjõuamet on ulatuse ja mõju seisukohast tõesti parem alternatiiv riikide ametiasutuste vahelisele tugevdatud koostöömehhanismile. Arvamuses esitati järeldus, et „Euroopa Tööjõuameti arendamise kõikides etappides tuleb täielikult kinni pidada subsidiaarsuse põhimõttest ning austada tuleb riikide kõiki pädevusi töö- ja sotsiaalpoliitilistes küsimustes“, märkides, et Euroopa Tööjõuamet peab jätma ruumi liikmesriikide võimalikele erinevatele tööturumudelitele ja -prioriteetidele.

Mitmeaastane finantsraamistik oli teine prioriteetne algatus 2018. aasta teise poole subsidiaarsuse tööprogrammis. Seadusandlike ettepanekute paketi ainus ettepanek, mille üle muret väljendati, oli ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus liidu eelarve kaitsmise kohta, juhul kui liikmesriikides esineb üldistunud puudusi õigusriigi toimimises,³⁹ mille puhul juhiti tähelepanu asjaolule, et puudub mõjuhinnang, ning leiti, et ettepaneku olulisuse ja täiesti uue sisu tõttu tuleks seda käsitada olulise menetlusliku puudusena. Kuigi arvamuses „pooldatakse komisjoni kavatsust võtta kasutusele kolm uut omavahendit“, märgitakse, et Regioonide Komitee „peab kahetsusväärseks, et komisjoni ettepanekus uute omavahendite kasutuselevõtu kohta ei hinnata piisavalt kooskõla subsidiaarsuse põhimõttega ning et ettepaneku võimalikku mõju kohalike ja piirkondlike asutuste finantsseisundile pole hinnatud“. Komisjon vastas, et uute vahendite kasutuselevõtt vähendaks liikmesriikide kogurahvatulul põhinevat panust ning et Euroopa Liidu ja liikmesriikide ühtse maksubaasi põhimõtte järgimine (näiteks käibemaksu puhul) on juurdunud tava.

Lisaks subsidiaarsuse eksperdirühma panuse saamisele 2018. aasta teise poole subsidiaarsuse tööprogrammi prioriteetsete algatuste valimisel ja analüüsimisel konsulteeriti selle eksperdirühmaga ka selleks, et hõlbustada subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühma „Teeme vähem, aga paremini“ tööd. Rühma ekspertidega konsulteeriti rakkerühma mandaadi ülesande asjus, eelkõige seoses subsidiaarsuse hindamistabeliga, ning tulemused olid osa komitee liikmete panusest rakkerühma kolmandal koosolekul 15. märtsil 2018.

Subsidiaarsuse juhtrühm, kes toetab tööd, mida teeb komitee delegatsioon rakkerühmas, kohtus 2018. aastal viis korda, mida on rohkem kui eelnevatel aastatel. 28. mail 2018 korraldas komitee rakkerühmaga arutelu, et rühma tööd toetada. Selle aruteluga anti huvitatud isikutele võimalus rakkerühmale otse oma muresid väljendada ja soovitusi esitada ning arutelu tulemusi võeti arvesse rakkerühma lõpparuandes.

Subsidiaarsuse järelevalve võrgustik⁴⁰ oli endiselt komitee oluline vahend subsidiaarsuse järelevalve alase tegevuse elluviimiseks. Võrgustik muutus võrreldes 2017. aastaga ainult veidi, sest partnerite arv suurenes 2018. aasta lõpuks 155-lt 156-le. 2018. aasta ainus uus liituja oli Maia omavalitsusüksus Portugalis.

2018. aastal suurenes endiselt aktiivsus subsidiaarsuse järelevalve võrgustiku REGPEXi⁴¹ platvormil. Seda subsidiaarsuse järelevalve võrgustiku alamvõrgustikku, millega võivad ühineda seadusandlike volitustega piirkondade parlamendid ja valitsused, kasutatakse aina enam; 2018. aastal esitati

³⁹ COM(2018) 324.

⁴⁰ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/thesmn/Pages/default.aspx>, 2007. aasta aprillis käivitatud subsidiaarsuse järelevalve võrgustik loodi selleks, et lihtsustada kohalike ja piirkondlike ametiasutuste ning liidu tasandi vahelist teabevahetust mitmesuguste komisjoni dokumentide ning seadusandlike ja poliitiliste ettepanekute kohta. See toimib juurdepääsupunktina, mis võimaldab kõigil partneritel teavet saada ja oma seisukohti väljendada.

⁴¹ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>, subsidiaarsuse järelevalve võrgustiku seadusandlike volitustega piirkondlike esinduskodade alamvõrgustiku eesmärk on toetada oma partnerite osalemist Euroopa Liidu seadusandliku menetluse varases etapis (varajase hoiatamise süsteemi etapp).

95 seisukohta. See on eelnevate aastatega võrreldes märkimisväärne kasv (66 seisukohavõttu 2017. aastal, 28 seisukohavõttu 2016. aastal), mis võib kajastada subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse poliitilise tähtsuse suurenemist Euroopa Liidus. Ettepanekud, millele REGPEXi partnerid kõige rohkem reageerisid, olid ettepanek olmevee kvaliteedi direktiivi⁴² kohta ja ettepanek otsuse kohta, mis käsitleb liidu kodanikukaitse mehhanismi;⁴³ mõlema kohta esitati kuus seisukohta.

2.5. Euroopa Liidu Kohus

2018. aastal tegi Euroopa Kohus ühe otsuse subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete järgimise kohta liidu seadusandja poolt. Kohus kinnitas, et neid põhimõtteid on järgitud. See otsus tehti 22. novembri 2018. aasta Swedish Match AB kohtuasjas⁴⁴ (kohtuasi C-151/17), milles Euroopa Kohus kinnitas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/40/EL (tubaka- ja seonduvate toodete tootmist, esitlemist ja müüki käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta) kehtivust nende põhimõtete seisukohast.

Proportsionaalsuse põhimõtte puhul kinnitati eelotsuses, et liidu seadusandjal on teaduslike uuringute alusel ja tulenevalt talle kõnealuses valdkonnas antud ulatuslikust kaalutlusõigusest ning ettevaatuspõhimõttest õigus asuda seisukohale, et suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimine võib kujutada ohtu rahvatervisele. Seoses suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimise keelumeetme sobivusega rahvatervise kaitse kõrge taseme eesmärgi saavutamiseks leidis Euroopa Kohus, et direktiiv ei lähe ilmselgelt kaugemale sellest, mis on vajalik, et saavutada eesmärk tagada rahvatervise kaitse kõrge tase.

Subsidiaarsuse põhimõtte puhul märkis Euroopa Kohus, et direktiiviil 2014/40 on kaks eesmärki, milleks on hõlbustada tubaka siseturu tõrgeteta toimimist ning tagada inimeste tervise kaitse kõrge tase.

Nende kahe eesmärgi omavahelisest seotusest järeldub, et liidu seadusandja võis õiguspäraselt asuda seisukohale, et tema võetava meetmega tuleb kehtestada suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete Euroopa Liidus turuleviimise kord ja et neid kahte eesmärki saab paremini saavutada liidu tasandil. Eelkõige leidis Euroopa Kohus, et isegi kui nendest eesmärkidest teise saaks paremini saavutada liikmesriikide tasandil, võib eesmärgi saavutamine sel tasandil siiski kinnistada selliseid olukordi, kus osades liikmesriikides lubatakse suukaudseks kasutamiseks mõeldud tubakatoodete turuleviimist ning teistes see keelatakse. See oleks aga risti vastupidine direktiivi 2014/40/EL esimese eesmärgiga, milleks on tubaka- ja seonduvate toodete siseturu toimimise tingimuste parandamine.

⁴² COM(2017) 753.

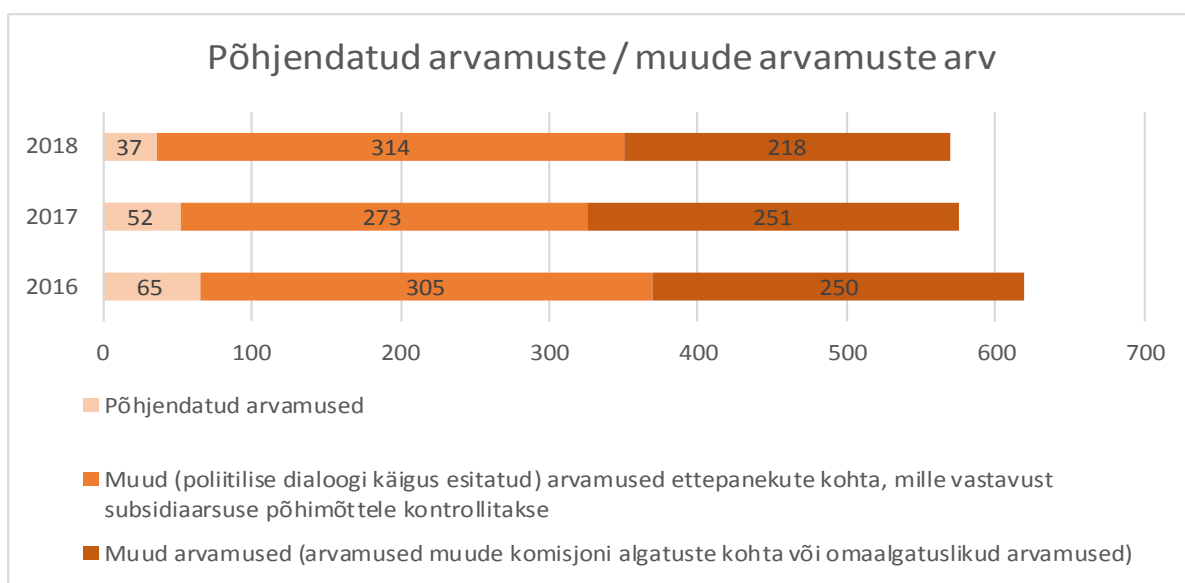
⁴³ COM(2017) 772.

⁴⁴ Kohtuotsus, 22. november 2018, Swedish Match AB vs. Secretary of State for Health (eelotsusetaotlus, mille on esitanud High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) – Ühendkuningriik), C-151/17, EU:C:2018:938.

3. SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTTE JÄRGIMISE KONTROLLI MEHHAANISMI KOHALDAMINE LIIKMESRIIKIDE PARLAMENTIDES

3.1. Ülevaade

2018. aastal laekus komisjonile liikmesriikide parlamentidelt 37 **põhjendatud arvamust**,⁴⁵ mida on oluliselt vähem kui 2016. aastal (65) ja 2017. aastal (52). 2018. aastal saadud arvamuste koguarv oli peaaegu sama, mis eelnevatel aastatel (2017. aastal 576, 2018. aastal 569), mis tähendab, et põhjendatud arvamuste osakaal võrreldes saadud arvamuste koguarvuga vähenes taas, 10,5 %-lt 2016. aastal ja 9 %-lt 2017. aastal 6,5 %-ni 2018. aastal. Põhjendatud arvamuste osakaal võrreldes selliste arvamuste koguarvuga, mis käsitlesid komisjoni ettepanekuid, mille suhtes kohaldatakse subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli mehhanismi, vähenes samuti järsult, 17,6 %-lt (65/370) 2016. aastal ja 16 %-lt (52/325) 2017. aastal 10,5 %-ni (37/351) 2018. aastal.

2018. aastal saadud 37 põhjendatud arvamust puudutasid 22 eri ettepanekut või paketti (vt 1. lisa). Ühegi kohta ei esitatud rohkem kui neli põhjendatud arvamust (viis kuni seitse häält). See erineb 2016. aastal valitsenud olukorrast, kus ettepaneku kohta vaadata läbi töötajate lähetamise direktiiv saadi 14 põhjendatud arvamust ja selle puhul algatati nn kollase kaardi menetlus, ning 2017. aasta olukorrast, kus elektrienergia siseturgu käsitleva ettepaneku kohta esitati 11 põhjendatud arvamust ja nimetatud menetlust ei algatatud. Ettepanekud, mille kohta laekus enim põhjendatud arvamusi, käsitlesid joogiveedirektiivi läbivaatamist, digitaalse tegevuse maksustamist liidus ja üleeuroopalise transpordivõrgu väljaarendamise edendamiseks võetavate meetmete lihtsustamist. Igäühe kohta esitati neli põhjendatud arvamust. Punktis 3.2 on neid üksikasjalikumalt kirjeldatud.

⁴⁵ See arv tähistab kõiki arvamusi, mis saadi parlamendikodadelt aluslepingute protokolli nr 2 alusel. Põhjendatud arvamust, milles käsitletakse enam kui üht komisjoni ettepanekut, käsitletakse statistilistel eesmärkidel üksnes ühe põhjendatud arvamusega, samas kui kindlakstegemisel, kas komisjoni ettepaneku puhul on nn kollase/oranži kaardi menetluse künnis ületatud, käsitletakse seda põhjendatud arvamust ühe põhjendatud arvamusega iga käsitletud ettepaneku kohta. Euroopa Parlamendi arvestuse kohaselt on põhjendatud arvamusi aga sama palju kui käsitletud ettepanekuid.

Kuigi liikmesriikide parlamentide saadetud põhjendatud arvamustes kaheldakse üldiselt Euroopa tasandil kavandatud meetmete lisaväärtuses võrreldes riikliku, piirkondliku või kohaliku tasandi meetmetega, tasub mainida, et põhjendatud arvamuses, mille Prantsusmaa *Assemblée nationale* esitas ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade⁴⁶ kohta, oldi vastu volituste ülemäärasele liikmesriikidele delegeerimisele ja leiti, et poliitikat saaks tõhusamalt rakendada liidu tasandil.

Põhjendatud arvamuste koguarvu vähenemine 2018. aastal kajastas iga esinduskogu esitatud põhjendatud arvamuste arvu vähenemist. 2018. aastal saatsid põhjendatud arvamusi 41 esinduskogust 14 (võrreldes 26ga 2016. aastal ja 19ga 2017. aastal). Ülekaalukalt kõige rohkem põhjendatud arvamusi esitanud esinduskogu oli Rootsi *Riksdag*. See esinduskogu üksi esitas 12 põhjendatud arvamust, mis moodustab enam kui ühe kolmandiku nende koguarvust. Muud esinduskogud, kes 2018. aastal põhjendatud arvamusi esitasid, olid liikmesriikide tähestikulises järjekorras: Tšehhi *Poslanecká sněmovna* (4), Tšehhi *Senát* (1), Taani *Folketing* (2), Saksamaa *Bundestag* (2), Iirimaa *Dáil* ja *Seanad Éireann* (4),⁴⁷ Prantsusmaa *Sénat* (2), Prantsusmaa *Assemblée nationale* (1), Itaalia *Senato della Repubblica* (1), Malta *Kamra tad-Deputati* (1), Madalmaade *Tweede Kamer* (1), Austria *Bundesrat* (3) ning Ühendkuningriigi *House of Commons* (2) ja *House of Lords* (1).

3.2. Olulisemad juhtumid

Selles punktis käsitletakse kolme eraldi ettepanekut/paketti, mille kohta esitati 2018. aastal suurim arv põhjendatud arvamusi (igäihe kohta neli).

- *Ettepanek joogiveedirektiivi läbivaatamise kohta*

1. veebruaril 2018 tegi komisjon ettepaneku direktiiv olmevee kvaliteedi kohta⁴⁸ uuesti sõnastada. Selle ettepaneku kohta esitati neli põhjendatud arvamust⁴⁹.

Austria *Bundesrat* kahtles ohu hindamist ja üldsuse teavitamist käsitlevate kavandatavate sätete kasulikkuses ning õiguskaitse kättesaadavust käsitlevate sätete kooskõlas Austria õigussüsteemiga. Iirimaa *Dáil* ja *Seanad Éireann* leidsid, et ettepanekus piirati põhjendamatult riikide otsustamisvõimalusi ning ei võetud arvesse riikliku tasandi olemasolevat korda ega kohalikke ja piirkondlikke kaalutlusi. Ühendkuningriigi *House of Commons* väitis, et ettepanekus ei selgitatud Euroopa tasandil tegutsemise suuremat kasu ning et sellega anti liikmesriikidele uute sätete rakendamisel liiga vähe kaalutusõigust, eelkõige seoses nõudega tagada avalikes kohtades juurdepääs joogiveele. Tšehhi *Poslanecká sněmovna* leidis, et liikmesriigid suudaksid vee kvaliteedi ja eesmärgid, mis on seotud vaba juurdepääsuga veele avalikus kohtades, saavutada piisaval määral keskel, piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Oma vastustes subsidiaarsust puudutavatele muredele, mida liikmesriikide parlamendid väljendasid, rõhutas komisjon, et joogiveedirektiivi läbivaatamise ettepanekuga reageeris komisjon esimesele edukale Euroopa kodanikualgatusele „Right2Water“ ja Euroopa parlamendi resolutsioonile, milles kutsuti komisjoni üles esitama seadusandlikud ettepanekud, mis on kooskõlas selle Euroopa kodanikualgatuse peamise eesmärgiga⁵⁰. Ühtlasi tugines komisjon Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni tegevuskavale

⁴⁶ COM(2018) 392.

⁴⁷ *Dáil* ja *Seanad Éireann* esitasid ühiselt neli põhjendatud arvamust.

⁴⁸ COM(2017) 753.

⁴⁹ Arvamused esitasid Austria *Bundesrat*, Tšehhi *Poslanecká sněmovna*, Iirimaa *Dáil* ja *Seanad Éireann* ning Ühendkuningriigi *House of Commons*. Komisjon sai ka poliitilise dialoogi käigus neli arvamust, mille esitasid Tšehhi *Senát*, Saksamaa *Bundesrat*, Portugali *Assembleia da República* ning Rumeenia *Senat*. Nad kõik toetasid meetmeid liidu tasandil, aga kolm neist (välja arvatud Portugali *Assembleia da República*) väljendasid ühtlasi muret seoses proportsionaalsusega. Piirkondlike parlamentide esitatud seisukohad (vt punkt 2.4 eespool) olid ettepaneku suhtes üldiselt kriitilised.

⁵⁰ Euroopa Parlamendi 8. septembri 2015. aasta resolutsioon Euroopa kodanikualgatuse „Right2Water“ järelmeetmete kohta (2014/2239(INI)); ELT C 316, 22.9.2017, lk 99.

aastani 2030. Joogiveedirektiivi hindamine kinnitas⁵¹ joogivett käsitlevate õigusaktide tähtsust Euroopa tasandil. Seega leidis komisjon, et ettepaneku eesmärki kaitsta inimeste tervist, tagades Euroopa kodanikele kvaliteetse joogivee, on parem täita Euroopa tasandil. Samuti tuletas komisjon meelde, et ettepanekuga jäeti liikmesriikidele suur kaalutusõigus direktiivi ülevõtmisel oma õigusesse ja selle rakendamisel.

- *Ettepanek direktiivide kohta, milles käsitletakse digitaalse tegevuse maksustamist liidus*

21. märtsil 2018 võttis komisjon vastu ettepaneku direktiivi kohta, millega kehtestatakse märkimisväärse digitaalse kohalolu äriühingu tulumaksuga maksustamise eeskirjad,⁵² ja ettepaneku direktiivi kohta, milles käsitletakse teatavate digiteenuste osutamisest saadud tuludelt võetava digiteenuste maksu ühist süsteemi⁵³. Need direktiivid olid osa digitaalmajanduse maksustamise paketist ja nende eesmärk oli tegeleda probleemidega, mis tulenevad asjaolust, et praegune äriühingu tulumaksu raamistik pole kooskõlas digisektori uute omadustega. Nende kahe ettepaneku kohta esitati neli põhjendatud arvamust⁵⁴. Neli esinduskogu, kes põhjendatud arvamused esitasid, väitsid, et maksustamine kuulub eelkõige liikmesriikide pädevusse ja et ettepanekute eesmärki oleks parem saavutada riiklike lahendustega, mis on rahvusvahelisel tasandil kooskõlastatud, eelkõige Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni kaudu.

Oma vastustes rõhutas komisjon, et digitaalse tegevuse maksustamisel on rahvusvaheline mõõde, sest see põhineb rahvusvahelisel maksuraamistikul ja puudutab olukordi, kus digitaalne tegevus on piiriülene. Liikmesriikide kooskõlastamata tegevus selles valdkonnas võib tekitada keerulisi olukordi ja ühtse turu moonutusi ning suurendada topeltnmaksustamise riski. Seda arvesse võttes oleks Euroopa tasandi lahendusel võrreldes riikliku poliitikaga lisaväärtus, sest sellega väheneks nõuete täitmisega seotud koormus ettevõtjate jaoks, kelle suhtes uusi eeskirju kohaldatakse, ja saadetakse rahvusvahelisele kogukonnale selge sõnum, et Euroopa Liit on pühendunud digitaalmajanduse õiglase maksustamise tagamisele. Komisjon on teinud Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooniga tihedat koostööd, et toetada rahvusvahelise lahenduse väljatöötamist, aga see võtaks aega ja ettepanek märkimisväärse digitaalse kohalolu äriühingu tulumaksuga maksustamise kohta ergutaks rahvusvahelist arutelu.

- *Ettepanek võtta vastu määrus üleeuroopalise transpordivõrgu väljaarendamise edendamiseks võetavate meetmete lihtsustamise kohta*

27. mail 2018 võttis komisjon vastu ettepaneku võtta vastu määrus üleeuroopalise transpordivõrgu väljaarendamise edendamiseks võetavate meetmete lihtsustamise kohta⁵⁵. Selle ettepaneku eesmärk on toetada üleeuroopalise transpordivõrgu põhivõrgu tõhusat ja õigeaegset rakendamist ning selle kohaselt peavad kõik liikmesriigid määrama ühtse pädeva loaasutuse. Ettepaneku kohta esitati neli põhjendatud arvamust⁵⁶.

⁵¹ SWD(2016) 428 final.

⁵² COM(2018) 147.

⁵³ COM(2018) 148.

⁵⁴ Arvamused esitasid Taani *Folketing*, Iirimaa *Dáil* ja *Seanad Éireann*, Malta *Kamra tad-Deputati* ja Madalmaade *Tweede Kamer*. Samuti sai komisjon poliitilise dialoogi käigus viis arvamust, mille esitasid Belgia *Chambre des représentants*, Tšehhi *Senát*, Hispaania *Cortes Generales* (2 arvamust) ja Portugali *Assembleia da República*. Kuigi need arvamused olid algatuse suhtes üldiselt toetavad, rõhutati neis vajadust tugeva seose järele liidu tasandi meetmete ja rahvusvaheliste läbirääkimiste vahel.

⁵⁵ COM(2018) 277.

⁵⁶ Arvamused esitasid Tšehhi *Senát*, Saksamaa *Bundestag*, Iirimaa *Dáil* ja *Seanad Éireann* ning Rootsi *Riksdag*. Samuti sai komisjon poliitilise dialoogi käigus kolm arvamust, mille esitasid Saksamaa *Bundesrat*, Prantsusmaa *Assemblée nationale* ja Portugali *Assembleia da República* ning milles väljendati muret seoses kavandatud meetmete proportsionaalsusega.

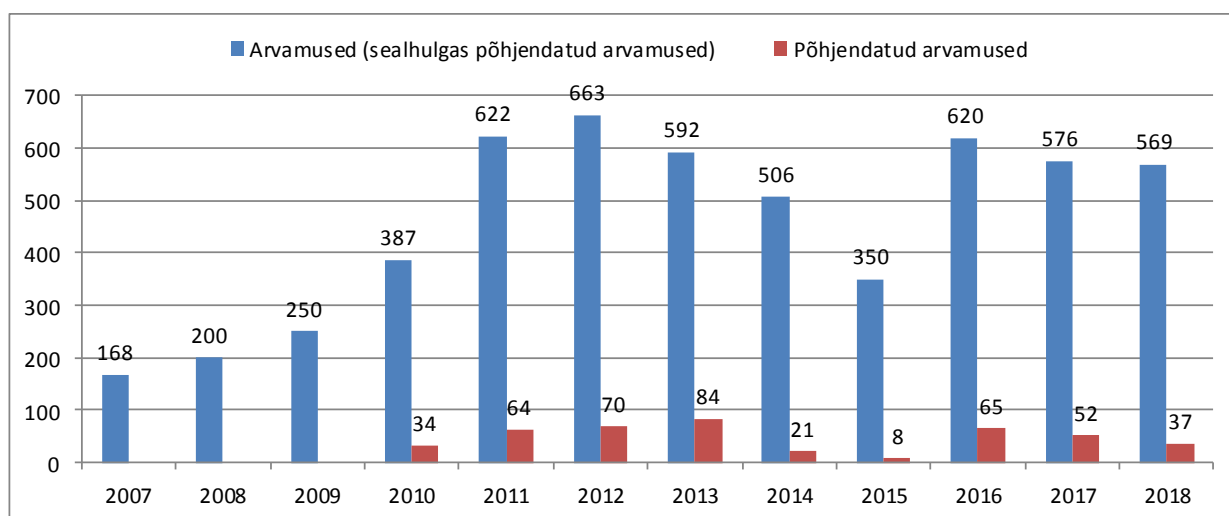
Rootsi *Riksdag* toetas ettepaneku eesmäärke, aga kritiseeris määruse eelnõu kavandatavat kohaldamisala, millesse kuulus kõik üleeuroopalise transpordivõrgu põhivõrgu taristuosa, mis hõlmavad riiklikke transpordivõrke, mille suhtes kohaldatakse riiklike kavandamis- ja loamenetlusi. *Riksdag* leiab, et pole vajadust riiklike kavandamis- ja loamenetlusi ega riiklike institutsioonide, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste toimimist põhjalikult kontrollida. Ka Saksamaa *Bundestag* toetas ettepaneku eesmäärke, aga leidis, et liikmesriigid oleks võimelised need eesmärgid sama tõhusalt saavutama kesksel, piirkondlikul või kohalikul tasandil, ilma et iga liikmesriik peaks määrama ühtse pädeva asutuse. Samuti kritiseeris ta määruse valimist, leides, et direktiiv oleks võimaldanud konkreetset riiklikku olukorda paremini arvesse võtta. Tšehhi *Senát* leidis, et kavandatud ühtse integreeritud menetluse puhul ei võetud arvesse esinevate olukordade keerukust ja et praegust olukorda oleks võimalik parandada, kui liikmesriigid vahetaksid omavahel häid tavasid. Iirimaa *Oireachtas* leidis, et ettepanekuga piirati põhjendamatult riiklikku otsuste tegemist ja et selles ei võetud arvesse kohalike ega piirkondlike kaalutlusi.

Oma vastustes selgitas komisjon, et ettepanek käsitleb üleeuroopalise transpordivõrgu põhivõrku, mille piiriülene ja üleeuroopaline tähtsus on selge, ja et Euroopa Liidul on võimalik saada sellest võrgust kogu kasu üksnes terve põhivõrgu väljaarendamise korral. Kuigi komisjon nõustus, et ühtne pädev asutus tuleks määrata kooskõlas riiklike õigusraamistike ja halduskorraldussüsteemidega, rõhutas ta, et selle ühtse pädeva asutuse olemasolu peaks menetlusi lihtsustama ning muutma need tõhusamaks ja läbipaistvamaks. Ühtlasi rõhutas komisjon, et mõnes liikmesriigis on nimetatud loamenetlused juba integreeritud ja koondatud ühe pädeva asutuse alla, kes tegutseb kogu protsessi juhina. See selgitab, miks komisjon valis direktiivi asemel määruse, mistõttu ei ole vaja nõuda riiklike meetmete võtmist direktiivi ülevõtmiseks liikmesriigi õigusesse, kui riiklik korraldus juba vastab nõuetele.

4. POLIITILINE DIALOOG LIIKMESRIIKIDE PARLAMENTIDEGA

Üldised tähelepanekud kirjalike arvamuste kohta

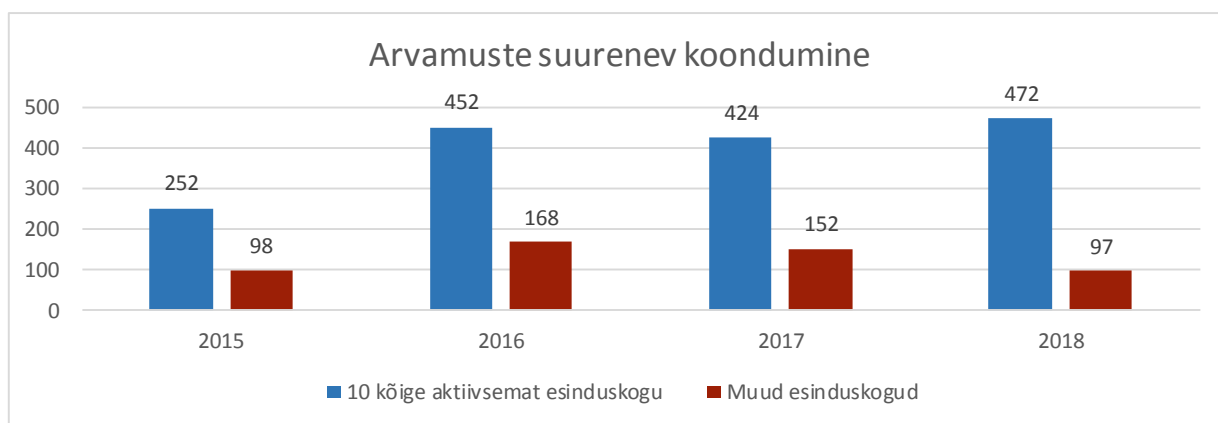
2018. aastal esitasid liikmesriikide parlamendid komisjonile 569 arvamust (sealhulgas 37 eespool mainitud põhjendatud arvamust). Seda on enam-vähem sama palju kui 2017. aastal, mil liikmesriikide parlamendid esitasid 576 arvamust. Neist 569 arvamusest 351 (62 %) käsitlesid komisjoni ettepanekuid, mille suhtes kohaldatakse subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli mehhanismi. Ülejäänud 218 arvamust (38 %) käsitlesid muid kui seadusandlike algatusi, näiteks teatise, või olid omaalgatuslikud arvamused. See suhteliselt suur osakaal näitab, et liikmesriikide parlamendid on huvitatud väärtusliku poliitilise teabe esitamisest komisjonile otsustusprotsessis võimalikult vara.

Osalemine ja ulatus

Komisjonile saadetud arvamuste arv liikmesriikide parlamentide lõikes oli väga erinev, isegi erinevam kui eelnevatel aastatel. Kümme kõige aktiivsemat esinduskogu esitasid 472 arvamust, st 83 % koguarvust (2017: 74 %, 2016: 73 %, 2015: 72 %), samas kui kümme esinduskogu⁵⁷ (2017. aastal neli) ei esitanud ühtegi arvamust.

Kõige rohkem arvamusi esitas 2018. aastal Portugali *Assembleia da República*. Tema esitatud 99 arvamust moodustasid enam kui 17 % saadud arvamuste koguarvust. Üheksa muud parlamenti või esinduskogu, kes esitasid 2017. aastal kõige enam arvamusi, olid Tšehhi *Senát* (81 arvamust), Hispaania *Cortes Generales* (53 arvamust), Saksamaa *Bundesrat* (52 arvamust), Rumeenia *Camera Deputaţilor* (48 arvamust), Rumeenia *Senat* (45 arvamust), Tšehhi *Poslanecká sněmovna* (37 arvamust), Prantsusmaa *Sénat* (24 arvamust), Itaalia *Senato della Repubblica* (18 arvamust) ja Rootsi *Riksdag* (15 arvamust). 2. lisas on esitatud saadetud arvamuste arv esinduskogude kaupa.

Poliitilises dialoogis esitatud arvamuste põhiteemad

Liikmesriikide parlamentide arvamused käsitlesid 2018. aastal väga mitmesuguseid teemasid, mida oli veel rohkem kui eelnevatel aastatel. Ükski komisjoni algatus ei saanud liikmesriikide parlamentidelt nii palju tähelepanu, kui puhta energia pakett oli saanud 2017. aastal (62 arvamust). Liikmesriikide parlamentidelt said enim tähelepanu järgmised kuus paketti, millest igaühe kohta esitati 11–15 arvamust⁵⁸:

1. Majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine – 15 arvamust.
2. Regionaalareng ja ühtekuuluvus pärast 2020. aastat – 13 arvamust.
3. Uus kokkulepe tarbijatega – 11 arvamust.
4. Ühine põllumajanduspoliitika pärast 2020. aastat – 11 arvamust.
5. Euroopa Tööjõuamet ja juurdepääs sotsiaalkaitsele – 11 arvamust.
6. Õppimise tulevik – 11 arvamust.

- *Mitmeaastane finantsraamistik 2021–2027 – horisontaalsed aspektid*

2. mail 2018 vastu võetud ettepanekute kohta,⁵⁹ mis käsitlevad mitmeaastast finantsraamistikku 2021–2027, Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning liidu eelarve kaitsmist, juhul kui liikmesriikides esineb

⁵⁷ Austria Nationalrat, Bulgaaria Narodno Sabranie, Küprose Vouli ton Antiprosopon, Eesti Riigikogu, Soome Eduskunta, Kreeka Vouli ton Ellinon, Läti Saeima, Luksemburgi Chambre des Députés, Sloveenia Državni svet ja Državni zbor.

⁵⁸ Ühegi komisjoni dokumendi kohta ei esitatud enam kui kümnet arvamust. 3. lisas on loetletud dokumendid, mille kohta esitati enam kui seitse arvamust.

⁵⁹ COM(2018) 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327 ja 328, 2. mai 2018.

üldistunud puudusi õigusriigi toimimises, esitasid kuus esinduskogu⁶⁰ otseselt kaheksa arvamust, sealhulgas ühe põhjendatud arvamuse⁶¹. Neid ettepanekuid täiendati mai lõpus ja juunis mitme sektoripõhise ettepaneku või paketi, mis käsitlesid programme Euroopa poliitika toetamiseks ja rakendamiseks;⁶² seejuures pälvisid liikmesriikide parlamentide suurima tähelepanu ettepanekud regionaalarengu ja ühtekuuluvuse (13 arvamust) ning põllumajanduse (11 arvamust) kohta (vt allpool).

2. mai paketti käsitlevas kaheksas arvamuses toetati üldiselt ettepanekute teatavaid osi, näiteks eelarvestruktuuri lihtsustamist ja Euroopa rahaliste vahendite haldamise suuremat paindlikkust. Mõnes neist väljendati aga kahtlusi „traditsioonilise“ poliitika (näiteks põllumajandus- ja ühtekuuluvuspoliitika) rahastamise vähendamise ja/või kavandatava uue omavahendite süsteemi suhtes ning eelkõige äriühingu tulumaksu ühtse konsolideeritud maksubaasiga seotud omavahendite suhtes.

Oma vastustes selgitas komisjon, et kuigi ettepanekutes keskenduti juhtide kokkulepitud uutele prioriteetidele ja valdkondadele, kus Euroopa Liidu eelarvel on suurim lisaväärtus, ei tohiks kavandatav põllumajanduspoliitika ja ühtekuuluvuspoliitika kulutuste mõõdukas vähendamine takistada selle poliitika eesmärkide saavutamist. Samuti rõhutas komisjon, et uute omavahendite kogum oleks Euroopa Liidu poliitikaga otsesemalt seotud kui enamik praegusi tuluallikaid, ning et äriühingu tulumaksu ühtse konsolideeritud maksubaasi kasutuselevõttuga vähendataks moonutusi, luues ettevõtjatele õiglasema ja ühtlasema maksukeskkonna, välditaks liikmesriikides võidujooksu madalaimate äriühingu tulumaksude poole ning antaks oluline panus maksustamise vältimise ja maksubaasi kahanemise vastu võitlemisse.

- *Regionaalareng ja ühtekuuluvus pärast 2020. aastat*⁶³

Komisjon võttis 31. mail 2018 vastu ettepanekute paketi, mille eesmärk on vähendada Euroopa eri piirkondade vahelist ebavõrdsust majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse seisukohast. Uute ühtekuuluvuspoliitikat käsitlevate ettepanekute abil tahetakse tegeleda Euroopa Liidu peamiste prioriteetidega, nagu töötuse vastu võitlemine ning majandusliku ja sotsiaalse arengu juhtimine, et suurendada konkurentsivõimet ja edendada lähenemist. Samuti on nende eesmärk muuta ühtekuuluvuspoliitika rahastamist tõhusamaks piiriüleste piirkondade investeeringute ja projektide puhul, edendades seeläbi piirialadel majanduskasvu.

2018. aastal esitasid seitse esinduskogu⁶⁴ 13 arvamust, sealhulgas ühe põhjendatud arvamuse⁶⁵. Üldiselt toetasid nad paketi eesmarke ning väljendasid heameelt menetluste lihtsustamise üle (mõni soovis veel enam lihtsustusi) ja piirkondade jaotamise üle kolme kategooriasse vastavalt nende arengule, aga nad

⁶⁰ Tšehhi Poslanecká sněmovna, Tšehhi Senát (kolm arvamust), Saksamaa Bundesrat, Portugali Assembleia da República, Rumeenia Camera Deputaţilor, Rootsi Riksdag.

⁶¹ Selle esitas Rootsi Riksdag ettepanekute COM(2018) 325 ja 327 kohta (omavahendid).

⁶² Regionaalareng ja ühtekuuluvus (29. mai); Sotsiaalfond ja Globaliseerumisega Kohanemise Fond, Erasmus programm, programm „Loov Euroopa“, õiguse, õiguste ja väärtuste fond ning pettustevastase võitluse programm (30. mai); Euroopa investeeringute stabiliseerimise vahend, reformide tugiprogramm ja võltsimisvastane võitlus (31. mai); ühine põllumajanduspoliitika, keskkonna ja kliimameetmete programm (LIFE) ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (1. juuni); InvestEU programm, Euroopa ühendamise rahastu, digitaalse Euroopa programm ja kosmoseprogramm (6. juuni); teadusuuringud ja innovatsioon (programm „Euroopa horisont“, ITER ja Euratom) ning ühtse turu programm (7. juuni); maksundus ja toll (8. juuni); Euroopa solidaarsuskorpus (11. juuni); Varjupaiga- ja Rändefond, tollikontrolli seadmed, piirihaldus ja viisa (12. juuni); Euroopa Kaitsefond, Sisejulgeolekufond, tuumaohutus ja tuumaelektrijaama dekomisjoneerimise abiprogramm (13. juuni); naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend, ühinemiseelne abi ning ülemeremaad ja -territooriumid (14. juuni).

⁶³ COM(2018) 372, 373, 374 ja 375, 29. mai 2018.

⁶⁴ Arvamused esitasid Tšehhi Senát (kaks arvamust), Saksamaa Bundesrat (kolm arvamust), Hispaania Cortes Generales, Itaalia Senato della Repubblica, Portugali Assembleia da República (neli arvamust), Rumeenia Senat, Rootsi Riksdag.

⁶⁵ Selle esitas Rootsi Riksdag ettepaneku COM(2018) 373 kohta.

polnud nõus ühtekuuluvuspoliitika kulutuste kavandatava vähendamisega ning eelkõige Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) puhul. Mitu esinduskogu väljendasid muret teatavate poliitikaeesmärkide suure valdkondliku keskendamise üle ja/või nõudsid liikmesriikidele suuremat paindlikkust. Mõni esinduskogu kahtles õiguslike takistuste kõrvaldamise mehhanismis ja/või naasmises assigneeringute vabastamise kaheaastase tähtaja juurde (N+2).

Oma vastustes rõhutas komisjon, et ühtekuuluvuspoliitika eelarves ja rahaliste vahendite eraldamises Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) jaoks oli vaja kohandusi teha mitmesuguste probleemide tõttu, nagu Brexit, ja vajaduse tõttu toetada uusi prioriteete. Kavandatud ühtekuuluvuspoliitika oleks rahalise mahu seisukohast aga siiski liidu kõige olulisem poliitika ning see hõlmaks endiselt kõiki piirkondi.

Komisjon juhtis tähelepanu asjaolule, et tänu valdkondlikule keskendamisele välditakse ühtekuuluvuspoliitika ressursside liigset laialivalgumist ning teatavate poliitikaeesmärkide puhul kehtestatud rangemate keskendamise nõuetega kaasneks liikmesriikidele suurem paindlikkus. See hõlmab võimalust määrata nõuded kindlaks riigi tasandil, võttes arvesse oma piirkondade vajadusi ja potentsiaali. Komisjon rõhutas, et N+2 reegli järkjärguline taastamine koos enam kui 80 kavandatava lihtsustusega (sealhulgas lihtsam ja strateegilisem programmitöö ning aruandlusnõuded ja eelmaksete madalam määr) aitaks kiirendada Interregi programmi rakendamist.

Komisjon selgitas, et õiguslike takistuste kõrvaldamiseks ette nähtud mehhanismi eesmärk oli aidata kõrvaldada õiguslikke takistusi liikmesriikidel, kellel selliseid mehhanisme pole, ja aidata piirialadel tegutsevatel asjaosalistel töötada välja ühisprojekte ning et sellega ei mõjutata liikmesriikide seadusandlikke volitusi ega kehtestata uusi kohustusi liikmesriikidele, kellel on juba sama tõhusad mehhanismid.

- *Ühine põllumajanduspoliitika pärast 2020. aastat*⁶⁶

1. juunil 2018 esitas komisjoni kolme seadusandlikku ettepanekut sisaldava paketi ühise põllumajanduspoliitika kohta pärast 2020. aastat. Paketi eesmärk oli võtta selle poliitika puhul paremini arvesse praegusi ja tulevasi katsumusi, nagu kliimamuutused või põlvkondade vahetus, toetades samal ajal endiselt Euroopa põllumajandustootjaid kestliku ja konkurentsivõimelise põllumajandussektori loomisel. Ühise põllumajanduspoliitika lihtsustamiseks ja ajakohastamiseks tegi komisjon ühtlasi strateegiakavade põhjal ettepaneku võimaldada liikmesriikidele suurem paindlikkus sekkumiste üksikasjade kindlaksmääramisel.

Selle paketi kohta esitasid kümme esinduskogu⁶⁷ 11 arvamust, sealhulgas ühe põhjendatud arvamuse⁶⁸. Enamik esinduskogusid väljendas heameelt selle üle, et ühise põllumajanduspoliitika praegune struktuur, st kaks suunda, ja kavandatud eesmärgid järgmisel programmitöö perioodil säilivad. Samuti rõhutasid nad aga, et selle poliitika jaoks on vaja piisavaid rahalisi vahendeid. Mõni esinduskogu polnud nõus maaelu arengu poliitika rahastamise vähendamisega ja/või otsetoetuste kohustusliku piiramise ja järkjärgulise vähendamisega. Nad usuvad, et liikmesriikidel peaks olema võimalus oma konkreetsete asjaolude põhjal otsustada, kas nad neid meetmeid rakendavad. Ühtlasi oli üks esinduskogu vastu volituste ülemäärasele liikmesriikidele delegeerimisele, kui neid saaks paremini rakendada Euroopa tasandil⁶⁹.

Viidates Ühendkuningriigi väljaastumisele Euroopa Liidust ning vajadusele tegeleda praeguste ja uute poliitiliste prioriteetidega, selgitas komisjon oma vastustes, et selles keerulises eelarveolukorras näitas

⁶⁶ COM(2018) 392, 393 ja 394, 1. juuni 2018.

⁶⁷ Tšehhi Senát, Saksamaa Bundesrat, Hispaania Cortes Generales, Prantsusmaa Assemblée nationale, Horvaatia Hrvatski Sabor, Iirimaa Dáil ja Seanad Éireann, Itaalia Camera dei Deputati, Poola Sejm, Portugali Assembleia da República (kaks arvamust), Rumeenia Senat.

⁶⁸ Selle esitas Prantsusmaa Assemblée nationale ettepaneku COM(2018) 392 kohta.

⁶⁹ Selle Prantsusmaa Assemblée nationale põhjendatud arvamuse kohta vt ka punkt 3.1 eespool.

tema ettepanek eraldada aastatel 2021–2027 ühise põllumajanduspoliitika jaoks 365 miljardit eurot selgelt, et Euroopa Liidu põllumajanduse ja maapiirkondade tulevikku toetatakse endiselt. Komisjon rõhutas, et otsetoetused väheneksid üksnes mõõdukalt ning et maaelu arengu puhul on kavas ELi ja liikmesriikide toetust tasakaalustada; seejuures on võimalik, et riikide panust suurendatakse, et maapiirkondi ka edaspidi piisaval määral toetada.

Samuti selgitas komisjon, et kui liikmesriikidele võimaldatakse suurem paindlikkus sekkumiste üksikasjade kindlaksmääramisel vastavalt oma vajadustele, oleks neil suurem potentsiaal paremaks suunamiseks ja lihtsustamiseks. Komisjon rõhutas, et tema ettepanekute eesmärk oli hoida ühine põllumajanduspoliitika eesmärgipärasena, ajakohastades ja lihtsustades poliitikaraamistikku, tagades otsetoetuste õiglasema ja paremini suunatud jaotamise, suurendades kliima- ja keskkonnavalitsuste püüdlusi ning võttes meetmeid majanduskasvu suurendamiseks ja töökohtade loomiseks maapiirkondades, panustades samal ajal muudesse poliitikavaldkondadesse ja Euroopa Liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmisesse (nt Pariisi kokkulepe ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärgid).

- *Majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine*⁷⁰

6. detsembril 2017 avaldas komisjon Euroopa majandus- ja rahaliidu süvendamise tegevuskava, et parandada 2025. aastaks Euroopa majandus- ja rahaliidu ühtsust, tõhusust ja demokraatlikku vastutust.

See hõlmas nelja peamist algatust:

- 1) ettepanek luua Euroopa Valuutafond, mis põhineb liidu õigusraamistikul ja tugineb Euroopa stabiilsusmehhanismi väljakujunenud struktuurile;
- 2) ettepanek lõimida stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu sisu liidu õigusraamistikku, võttes arvesse asjakohast paindlikkust, mida pakub stabiilsuse ja kasvu pakt;
- 3) teatis uute liidu raamistikku kuuluvate stabiilse euroala eelarveliste toetusvahendite kohta ning
- 4) teatis, milles kirjeldatakse Euroopa majandus- ja rahandusministri võimalikke ülesandeid komisjoni asepresidendi ja eurorühma esimehena vastavalt kehtivatele aluslepingutele.

2018. aastal esitasid seitse esinduskogu⁷¹ selle paketi kohta 15 arvamust. Enamik liikmesriikide parlamente nõustus, et majandus- ja rahaliidu stabiilsus on liidu strateegiline huvi, ja toetas paketti põhimõtteliselt, kuid leidis, et mõnda ettepanekut on vaja selgitada. Enamik esinduskogusid toetas Euroopa majandus- ja rahandusministri ametikoha loomist, kuigi mõningast muret väljendati asjaolu üle, et selleks võib olla vajalik muuta Euroopa Liidu aluslepinguid. Mõni esinduskogu kartis, et majandus- ja rahaliidu süvendamisega kantaks volitusi liikmesriikide tasandilt üle Euroopa Liidule, eelkõige eelarve ja pangandussektori järelevalve valdkonnas.

Oma vastustes nõustus komisjon, et mitut ettepanekut paketis tuleb veel parandada. Täpsemalt tõsteti järgmist mitmeaastast finantsraamistikku käsitlevate komisjoni ettepanekute kõrval esile mitu ettepanekut, mida on mainitud komisjoni teatises „Uued liidu raamistikku kuuluvad stabiilse euroala eelarvelised toetusvahendid“. Komisjon väljendas heameelt liikmesriikide parlamentide arvamuse üle, et majandus- ja rahaliidu stabiilsus on Euroopa Liidu strateegiline huvi.

⁷⁰ COM(2017) 821, 822, 823, 824, 825, 826 ja 827, 6. detsember 2017.

⁷¹ Tšehhi *Poslanecká sněmovna*, Tšehhi *Senát* (neli arvamust), Saksamaa *Bundesrat* (kaks arvamust), Hispaania *Cortes Generales*, Itaalia *Camera dei Deputati* (viis arvamust), Itaalia *Senato della Repubblica*, Rumeenia *Senat*.

Samuti võttis komisjon teadmiseks, et mõne liikmesriigi parlamendid on Euroopa majandus- ja rahandusministri ametikoha idee suhtes skeptilised. Komisjon leidis aga, et selle ametikoha loomine aitaks suurendada majanduse juhtimise tõhusust ja demokraatlikku vastutust euroalal ning Euroopa Liidus tervikuna.

- *Uus kokkulepe tarbijatega*⁷²

Kooskõlas algatuse „Uus kokkulepe tarbijatega“ eesmärkidega, millest president Juncker teatas oma 2017. aasta kõnes olukorrast Euroopa Liidus, võttis komisjon 11. aprillil 2018 vastu teatise ja kaks ettepanekut direktiivide kohta, et parandada tarbijakaitsealaste Euroopa Liidu õigusaktide järgimist, ajakohastada neid õigusakte vastavalt turusuundumustele ning vähendada ettevõtjate koormust, kui see on asjakohane. Seoses õigusaktide järgimisega ajakohastatakse nende ettepanekutega olemasolevat ettekirjutuste menetlust, võimaldades nõuetekohaselt määratud pädevatel üksustel kaitsta tarbijate kollektiivseid huve, ning täiendatakse seda menetlust kollektiivse õiguskaitsemehhanismiga. Lisaks kooskõlastatakse ettepanekutega eeskirju karistuste kohta tarbijaõiguse rikkumise korral, eelkõige laiaulatuslike piiriüleste rikkumiste korral, ning tagatakse ebalausate kaubandustavade ohvritele õigus õiguskaitsevahenditele. Seoses Euroopa Liidu tarbijaõiguse ajakohastamisega tugevdatakse ettepanekutega e-tehingute läbipaistvust ja laiendatakse tarbijakaitset tasuta teenustele.

Kaheksa esinduskogu⁷³ esitas 11 arvamust, sealhulgas kolm põhjendatud arvamust⁷⁴.

Kuigi enamik esinduskogusid toetas komisjoni jõupingutusi tarbijakaitsealaste õigusaktide ajakohastamiseks, väljendas mitu esinduskogu kahtlusi karistuste karmistamist käsitlevate kavandatud eeskirjade suhtes, eelkõige seoses trahvidest saadud tulu jaotamisega, ning ebalausate kaubandustavade ohvrite õiguse suhtes õiguskaitsevahenditele. Mõni esinduskogu kritiseeris ka kavandatud muudatusi seoses taganemisõigusega, toodete kvaliteedierinevustega, soovimatu rändmüügiga ja kaubanduslike väljasõitudega. Esindushagide puhul soovitasid mitu esinduskogu täpsustada teatavaid määratlusi (näiteks tarbijate kollektiivsed huvid), kriteeriume pädevate üksuste määramiseks ning eeskirju selle kohta, kuidas tarbijad väljendavad nõusolekut selleks, et pädev üksus neid esindushagi kontekstis esindab.

Oma vastustes selgitas komisjon, et maksimumtrahvide kooskõlastamine on vajalik selleks, et liikmesriikide ametiasutused saaksid võtta tarbijakaitsealase koostöö võrgustikus koordineeritud jõustamise meetmeid, tagades samal ajal karistuste hoiatava mõju. Komisjon lisas, et kavandatud eeskirjades ei nõuta rahaliste vahendite konkreetse osa eraldamist tarbijakaitseks ning kindlaks pole määratud nende vahendite kasutamise täpset eesmärki. Samuti selgitas komisjon, et ettepanekus polnud sätestatud, kuidas tagada, et tarbija saab vajaduse korral esindushagis osaleda (osalemisvõimaluse või osalemisest loobumise põhimõte), ning seega jättis ta liikmesriikidele võimaluse selles küsimuses lähenemisviisi valida.

- *Euroopa Tööjõuamet ja juurdepääs sotsiaalkaitsele*⁷⁵

13. märtsil 2018 võttis komisjon vastu sotsiaalse õigluse paketi. See sisaldab ettepanekut võtta vastu määrus, millega luuakse Euroopa Tööjõuamet, ja ettepanekut nõukogu soovitusel, milles käsitletakse töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsu sotsiaalkaitsele, et viia ellu Euroopa sotsiaalõiguste samba eesmärgid ning toetada õiglaseid ja hästi toimivaid tööturges.

⁷² COM(2018) 183, 184 ja 185.

⁷³ Austria *Bundesrat* (kaks arvamust), Tšehhi *Poslanecká sněmovna*, Tšehhi *Senát* (kaks arvamust), Saksamaa *Bundesrat* (kaks arvamust), Itaalia *Senato della Repubblica*, Portugali *Assembleia da República*, Rumeenia *Camera Deputaţilor*, Rootsi *Riksdag*.

⁷⁴ Need esitasid Austria *Bundesrat* (kaks põhjendatud arvamust, üks ettepaneku COM(2018) 184 kohta ja teine ettepaneku COM(2018) 185 kohta) ning Rootsi *Riksdag* (üks aramus nii COM(2018) 184 kui ka COM(2018) 185 kohta).

⁷⁵ COM(2018) 131 ja 132, 13. märts 2018.

2018. aastal esitasid seitse esinduskogu⁷⁶ 11 arvamust, sealhulgas ühe põhjendatud arvamuse⁷⁷. Enamik arvamusi käsitles ettepanekut Euroopa Tööjõuameti kohta.

Mitu esinduskogu kahtles kavandatud ameti lisaväärtuses ning pädevuste jaotuses riikide ametiasutuste ja Euroopa ametite vahel, rõhutades, kui oluline on austada erinevaid riiklikke tööturumudeleid ning liikmesriikide pädevust sotsiaal- ja tööhõivevaldkonnas. Mõni esinduskogu väljendas kahtlust statistiliste andmete kogumise ja ühiste kontrollide suhtes või taotles selgitusi selle kohta, kuidas kavandatava ameti ja liikmesriikide vahelisi vaidlusi lahendatakse. Samuti tunti muret, et sotsiaalkaitse ettepanek koos muude meetmetega võib avaldada liikmesriikidele survet oma sotsiaalkaitse süsteemide muutmiseks.

Oma vastustes rõhutas komisjon, et kavandatud meetmete eesmärk oli toetada liikmesriike reageerimisel probleemidele, mis tulenevad suurenevast liikuvusest kogu Euroopas. Samuti selgitas komisjon, et kavandatud ameti ülesanne on toetada riikide ametiasutusi operatiivtegevuses seoses tööjõu piiriülese liikuvusega ja sotsiaalkindlustuse koordineerimise küsimustes ning mitte võtta üle ega dubleerida nende ülesandeid. Kavandatav amet looks vahendajate koja, et lahendada liikmesriikide vahelisi vaidlusi kõigis tööjõu liikuvusega seotud küsimustes. Euroopa Kohus oleks aga ainus institutsioon, kes on pädev liidu õigust tõlgendama.

Komisjon selgitas, et ühised kontrollid poleks kohustuslikud ja need toimuksid kooskõlas asjaomaste liikmesriikide õigusega. Samuti kinnitas komisjon liikmesriikide parlamentidele seoses andmete kogumise ja teabevahetusega, et kavandatav amet järgiks asjakohase koostalitlusvõime raamistiku põhimõtteid.

Sotsiaalkaitse ettepaneku puhul juhtis komisjon tähelepanu asjaolule, et kavandatava soovitusena tagataks vajalik paindlikkus probleemide lahendamiseks seoses juurdepääsuga sotsiaalkaitsele, võttes samas täielikult arvesse institutsioonilise korralduse iseärasusi liikmesriikides.

- *Õppimise tulevik*⁷⁸

17. jaanuaril 2018 võttis komisjon vastu kolm algatust, et parandada eurooplaste võtmepädevusi ja digioskusi ning edendada ühised väärtusi ja õpilaste teadlikkust sellest, kuidas Euroopa Liit toimib. Ettepanekute eesmärk on toetada haridussüsteemides igas vanuses inimeste võtmepädevuste arendamist (nt kirjaoskus, keeled või kodaniku- ja digioskused), kasutada õpetamises ja õppimises paremini digitehnoloogiat, arendada digioskusi, mis on vajalikud eluks ja tööks kiirete digitaalsete muutuste ajastul, ning aidata liikmesriikidel edendada ühiseid väärtusi ning luua kaasavaid ja kvaliteetseid haridus- ja koolitussüsteeme kõigil haridustasanditel.

2018. aastal esitas viis esinduskogu⁷⁹ hariduspaketi kohta 11 arvamust. Need arvamused olid üldiselt toetavad ja neis väljendati heameelt komisjoni ettepanekute üle.

Mõni esinduskogu meenutas komisjonile, et hariduse eest vastutavad üksnes liikmesriigid ning nõudis, et liidu roll ei läheks kaugemale õiguslikult mittesiduvate soovitusete esitamisest, ja/või palus põhjalikult uurida Euroopa lisaväärtust ja halduskoormust, mis võib ettepanekutega kaasneda. Muud esinduskogud nõudsid tugevamat sidet hariduse ja ettevõtlussektori vahel ning digioskuste sertifitseerimise täpsemat selgitamist.

⁷⁶ Arvamused esitasid Tšehhi *Senát* (kaks arvamust), Hispaania *Cortes Generales*, Itaalia *Senato della Repubblica*, Poola *Sejm*, Poola *Senat*, Portugali *Assembleia da República* (kaks arvamust), Rumeenia *Camera Deputaţilor*, Rumeenia *Senat*, Rootsi *Riksdag*.

⁷⁷ Selle esitas Rootsi *Riksdag* ettepaneku COM(2018) 131 kohta.

⁷⁸ COM(2018) 22, 23 ja 24, 17. jaanuar 2018.

⁷⁹ Tšehhi *Poslanecká sněmovna* (kolm arvamust), Tšehhi *Senát*, Saksamaa *Bundesrat* (kolm arvamust), Portugali *Assembleia da República*, Rumeenia *Camera Deputaţilor* (kolm arvamust).

Oma vastustes kinnitas komisjon liikmesriikide parlamentidele, et ettepanekute koostamisel oli peetud silmas subsidiaarsust ning võetud täielikult arvesse liikmesriikide pädevust hariduspoliitikas. Komisjon selgitas, et tulevased materjalid võtmepädevuste toetamiseks töötatakse välja tihedas koostöös liikmesriikidega vabatahtlike vahenditena, mis toetavad vastastikust õpet, ja et komisjon ei väljastaks ise kvalifikatsioone ega valideeriks digiõppe tegevuskava kohaseid pädevusi.

Ühised omaalgatuslikud arvamused

Komisjon sai 2018. aastal liikmesriikide parlamentidelt kaks ühist omaalgatuslikku arvamust. Mõlemad olid Visegrádi rühma riikide (V4) kuue parlamendi/esinduskogu allkirjastatud⁸⁰. Üks arvamus käsitles V4 parlamentaarset koostööd ning teine subsidiaarsuse põhimõtte, energialiidu ja kliimapolitiika tulevikku.

5. KONTAKTID, KÜLASKÄIGUD, KOOSOLEKUD JA KONVERENTSID

Komisjoni külaskäigud liikmesriikide parlamentidesse / kohtumised liikmesriikide parlamentidega

Sarnaselt varasemate aastatega võtsid komisjoni liikmed 2018. aastal ette arvukaid külaskäike parlamentidesse kõigis liikmesriikides ja külastasid peaaegu kõiki esinduskogusid. President Juncker, esimene asepresident, asepresidendid või komisjoni liikmed tegid mitmesse esinduskogusse rohkemgi kui ühe külaskäigu.

Lisaks saatsid paljud liikmesriikide parlamendid Brüsselisse delegatsioone komisjoni liikmetega kohtuma. Kokku leidis 2018. aastal aset 140 külaskäiku ja kohtumist (vt kaart allpool). Brexiti läbirääkimisprotsessi lahutamatu osana kohtus ka pealäbirääkija Michel Barnier läbirääkimiste käigus ette võetud korrapäraste külaskäikude ajal enamiku liikmesriikide parlamentidega, et teavitada neid käimasolevatest läbirääkimistest ja/või nende tulemustest. Kogu 2018. aasta vältel osalesid komisjoni ametnikud (peamiselt kõrgema tasandi ametnikud) enam kui 80-l liikmesriikide parlamentide komisjonide koosolekul, et arutada seadusandlikke ettepanekuid tehnilisemal tasandil. Peale selle osalesid komisjoni töötajad 24-l kohtumisel liikmesriikide parlamentide Brüsselis asuvate alaliste esindajatega, et tutvustada põhialgatusi või olulisi teemasid nagu Brexit, mitmeaastane finantsraamistik või subsidiaarsuse rakkerühma töö ja järelmeetmed. Samuti hoidsid liikmesriikides asuvates komisjonide esindustes tegutsevad Euroopa poolaasta ametnikud Euroopa poolaasta ja muudes majandusküsimustes sidet liikmesriikide parlamentidega.

Parlamentidevahelised kohtumised ja konverentsid

2018. aastal toimus mitu olulist parlamentidevahelist koosolekut ja konverentsi⁸¹, sealhulgas Euroopa Liidu parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide konverents (COSAC⁸²), Euroopa Liidu

⁸⁰ Tšehhi *Poslanecká sněmovna*, Tšehhi *Senát*, Ungari *Országgyűlés*, Slovakkia *Národná rada*, Poola *Sejm*, Poola *Senat*.

⁸¹ Üksikasjalikum teave nende kohtumiste kohta on esitatud Euroopa Parlamendi aruandes Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentide suhete kohta:

<http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>

⁸² COSAC on ainus parlamentidevaheline foorum, mis on sätestatud aluslepingutes, protokollis nr 1 riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus. Tavaliselt koguneb COSAC kahel korral (üks esimeeste istung, üks täiskogu istung) igas liikmesriigis, mis on Euroopa Liidu Nõukogu rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik. Komisjonil on COSACis vaatleja staatus. COSACi koosolekute üksikasjalikud protokollid ning COSACi seisukohtade ja nende kohta esitatud komisjoni vastuse ära kirjad leiab COSACi veebisaidilt <http://www.cosac.eu/en/>. Teavet COSACi kohta leiab ka veebisaidilt <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?type=082dbcc564afa0210164b2da9f5102f8>

liikmesriikide parlamentide esimeeste konverents⁸³, Euroopa parlamentaarne nädal⁸⁴, parlamentidevaheline stabiilsuse, majanduse koordineerimise ja juhtimise konverents⁸⁵, ühist välis- ja julgeolekupoliitikat ning ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat käsitlevad parlamentidevahelised konverentsid⁸⁶ ning äsja loodud Europoli parlamentaarse ühiskontrolli töörühma koosolek⁸⁷.

2018. aasta kaks COSACi esimeeste istungit toimusid vastavalt Sofias (Bulgaaria) 21.–22. jaanuaril 2018 ja Viinis (Austria) 8.–9. juulil 2018. Esimene asepresident Frans Timmermans osales mõlemal. Delegaadid käsitlesid mõlema eesistujariigi prioriteete, Euroopa Liidu tulevikku ja (Sofias) makropiirkondlikke strateegiaid.

17.–19. juunil 2018 Sofias toimunud LIX COSACi täiskogu istungil arutati eesistujariik Bulgaaria saavutusi, Lääne-Balkani riikide integratsiooni ja ühendatust, Euroopa sotsiaalõiguste sammast ja 2020. aasta järgset ühtekuuluvuspoliitikat.

18.–20. novembril 2018 Viinis toimunud LX COSACi täiskogu istungil osales asepresident Šefčovič, kes arutas delegaatidega energialiidu praegust olukorda. Peale selle arutasid delegaadid eesistujariik Austria olukorda, Brexitit (mille puhul nad väljendasid tugevat toetust liidu pealäbirääkija ja väljaastumislepingu suhtes), kliimapolitiikat ja energialiitu ning liidu õigusloome läbipaistvust eelseisvate Euroopa Parlamendi valimiste kontekstis.

Komisjon esitas COSACi kahel täiskogu istungil vastu võetud seisukohtade kohta kirjalikud vastused⁸⁸.

⁸³ Euroopa Liidu liikmesriikide parlamentide esimeeste konverentsi peetakse igal aastal liikmesriigis, mis oli eelnenud aasta teisel poolel Euroopa Liidu Nõukogu rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik. 2018. aasta koosolek toimus Tallinnas 23. ja 24. aprillil 2018. Lisateave:

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/euspeakers/getspeakers.do?id=082dbcc55d1a225d015d1bfe7cce00ed>

⁸⁴ Euroopa parlamentaarsel nädalal, mis toimus Euroopa Parlamendis 19. ja 20. veebruaril 2018, esinesid kõnega asepresident Dombrovskis ning volinikud Oettinger ja Thyssen. Lisateave:

<http://www.europarl.europa.eu/relnatpar/en/high-level-conferences/european-parliamentary-week.html>

⁸⁵ Sellel konverentsil, mis toimus 17. ja 18. septembril 2018 Viinis, esines kõnega volinik Moscovici. Lisateave:

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55f38350b015f3958960f01ee>.

⁸⁶ Need kaks konverentsi toimusid vastavalt 15.–17. veebruaril 2018 Sofias ning 11. ja 12. oktoobril 2018 Viinis. Mõlemal istungil osales kõrge esindaja / asepresident Mogherini. Lisateave:

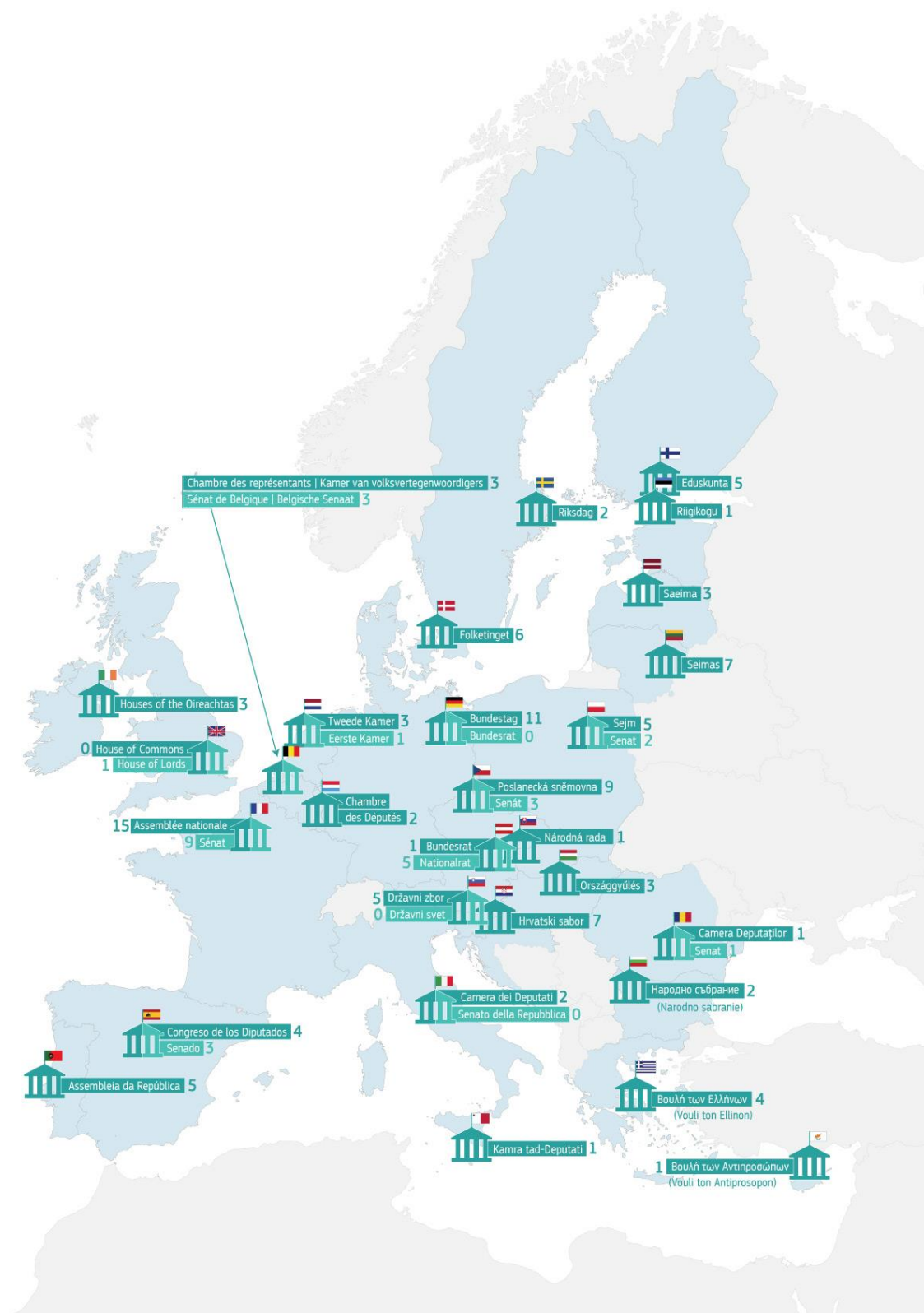
<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55f38350b015f394a4eb201ca>

<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55f38350b015f394ad04c01cc>.

⁸⁷ Europoli parlamentaarse ühiskontrolli töörühm asutati 2018. aastal ja tuli kokku kaks korda, Sofias 18.–19. märtsil, kui osalesid volinikud Gabriel ja King, ning Brüsselis 24.–25. septembril, kui osales volinik King.

⁸⁸ <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?type=082dbcc564afa0210164b2da9f5102f8>

Komisjoni liikmete külastused liikmesriikide parlamentidesse ja kohtumised liikmesriikide parlamentidega 2018. aastal (kõik liikmesriigid kokku: 140).

6. PIIRKONDLIKE PARLAMENTIDE ROLL

Piirkondlikud parlamendid aitavad kaudselt kaasa komisjoni ja liikmesriikide parlamentide vahelistele suhetele. Aluslepingute protokollis nr 2 sätestatakse, et Euroopa Liidu õigusaktide eelnõude subsidiaarsuse kontrollimisel eesmärgiga esitada põhjendatud arvamusi konsulteerivad liikmesriikide parlamendid vajaduse korral seadusandlikke volitusi omavate piirkondlike parlamentidega⁸⁹. Piirkondlike parlamentide liikmed on esindatud ka Regioonide Komitees, kes teeb järelevalvet subsidiaarsuse järelevalve võrgustiku ja selle veebiplatvormi REGPEX kaudu, mis on ette nähtud toetamaks seadusandlike volitustega piirkondlike parlamentide osalemist subsidiaarsuse põhimõtte järgimise alase varajase hoiatamise mehhanismis⁹⁰.

2018. aastal esitasid REGPEXi partnerid 95 seisukohta, millest 75 pärinesid piirkondlikelt parlamentidelt. Kõige aktiivsemad piirkondlikud parlamendid olid Emilia Romagna piirkondlik seadusandlik kogu (21 seisukohavõttu) Baieri liidumaa parlament (20 seisukohavõttu) ja Tüüringi liidumaa parlament (kümme seisukohavõttu). See näitab, et aktiivsus on järsult suurenenud võrreldes 2017. aastaga, mil REGPEXis registreeriti vaid 30 piirkondlike parlamentide seisukohavõttu (REGPEXi partnerite 66 seisukohavõttust). Komisjoni ettepanekud, mille kohta piirkondlikud parlamendid enim märkusi esitasid, käsitlesid liidu elanikkonnakaitse mehhanismi, joogiveedirektiivi läbivaatamist⁹¹, vee taaskasutamise miinimumnõudeid ja tervisetehnoloogia hindamist⁹².

Kuigi aluslepingud ei sisalda sõnaselgeid sätteid komisjoni ja piirkondlike parlamentide vahelise otsese suhtlemise kohta, esitas mitu piirkondlikku parlamenti 2018. aastal oma arvamused otse komisjonile. Nad ei esitanud märkusi üksnes subsidiaarsuse kohta, vaid ka mitmesuguste komisjoni ettepanekute poliitiliste aspektide kohta. Komisjon võttis kõik tõstatatud aspektid teadmiseks ja käsitles neid üldjoontes oma vastustes piirkondlikele parlamentidele.

Üks subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühma „Teeme vähem, aga paremini“ ülesannetest oli arutada, kuidas piirkondlikke ja kohalikke asutusi liidu poliitika kavandamisse ja järelemeetmetesse paremini kaasata (vt punkt 2.1). Mitu piirkondlikku parlamenti esitasid rakkerühmale asjalikke ettepanekuid sisaldavaid seisukohti, muu hulgas rühma avaliku arutelu käigus, ning arutasid neid küsimusi Euroopa Liidu Piirkondlike Seadusandlike Kogude Konverentsi (CALRE) subsidiaarsuse töörühmaga. Rakkerühm innustas liikmesriikide parlamente, piirkondlikke parlamente ja Regioonide Komiteed parandama oma teabevahetust, muu hulgas kasutades selleks oma IT-vahendeid tõhusamalt, et tagada oma murede parem arvessevõtmine seadusandlikus menetluses ja subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli mehhanismis.

President Juncker kohtus aasta jooksul mitme piirkondliku valitsuse ja parlamendi esindajatega, sealhulgas Flandria, Valloonia (Belgia), Baieri, Rheinland-Pfalzi (Saksamaa) ja Alam-Austria (Austria) esindajatega. Muud komisjoni liikmed osalesid sarnastel kohtumistel.

7. JÄRELDUSED

2018. aastal vähenes komisjonile laekunud **põhjendatud arvamuste** koguarv märkimisväärselt (37 võrreldes 52ga 2017. aastal ja 65ga 2016. aastal). Seejuures püsis komisjoni esitatud seadusandlike ettepanekute arv enam-vähem stabiilsena ning saadud arvamuste koguarv oli peaaegu samasugune nagu

⁸⁹ Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist käsitleva protokollis nr 2 artikkel 6 (esimene lõik).

⁹⁰ Lisateavet Regioonide Komitee tegevuse kohta seoses subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolliga leiab punktist 2.4.

⁹¹ Mille kohta laekus ühtlasi neli põhjendatud arvamust liikmesriikide parlamentidelt (vt punkt 3.2).

⁹² Vastavalt COM(2017) 772, COM(2017) 753, COM(2018) 337, ja COM(2018) 51.

2017. aastal. Põhjendatud arvamustes käsitleti mitmesuguseid poliitikavaldkondi ning liikmesriikide parlamendid ei esitanud ühegi ettepaneku kohta enam kui nelja põhjendatud arvamust. See võib olla tingitud asjaolust, et komisjon kohaldas põhjalikult läbiproovitud ja isegi täiendatud parema õigusloome tegevuskava ning et komisjon arvestab subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega poliitikakujundamise kõigis etappides, hindab olemasolevaid poliitikaraamistikke enne seadusandlike muudatuste esitamist ning hakkab Euroopa tasandil tegutsema üksnes juhul, kui tegevuse lisaväärtus on selge.

Subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontroll ja järelevalve oli ühtlasi üks Euroopa Parlamendi ja Regioonide Komitee prioriteetidest ning Euroopa Ülemkogu järeldustes rõhutati vajadust parema õigusloome põhimõtete, sealhulgas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte, aruka kohaldamise järele.

Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühm „Teeme vähem, aga paremini“ korraldas institutsioonidevahelise arutelu selle üle, kuidas tagada subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaldamine ja kuidas nende kohaldamist parandada. Rakkerühma lõpparuandes soovitatakse institutsioonidele järeelmeetmeid, mille eesmärk on liikmesriikide parlamente ning ka piirkondlikke ja kohalikke asutusi liidu õigusaktide ja poliitika kavandamisse ning järeelmeetmetesse paremini kaasata. Komisjon arutas rakkerühma tööd kahes teatises – 2018. aasta oktoobris ja 2019. aasta aprillis. Ta kirjeldas mitut järeelmeetet, näiteks koondvastuste esitamist põhjendatud arvamustele, ning on nende meetmetega 2019. aastal jätkanud, muu hulgas osana läbivaadatud parema õigusloome tegevuskavast.

Selliste arvamuste arv, mille liikmesriikide parlamendid esitasid **poliitilise dialoogi** käigus, oli 2018. aastal endiselt suur (569 arvamust), umbes samasugune nagu 2017. aastal (576), kuigi veel märgatavamalt kui eelnevatel aastatel esitasid suure osa neist arvamustest üksikud väga aktiivsed esinduskogud. Põhjendatud arvamuste võrdlemisi väike osakaal (6,5 %) ja omaalgatuslike arvamuste või muude kui seadusandlike algatuste kohta esitatud arvamuste võrdlemisi suur osakaal (38 %) esitatud arvamuste koguarvus näitab liikmesriikide parlamentide jätkuvat huvi teemade vastu, mis lähevad kaugemale komisjoni algatuste subsidiaarsuse aspektidest, ja soovi anda võimalikult vara oma väärtuslik panus nende algatuste sisusse. See kajastab liikmesriikide parlamentide soovi olla aktiivne Euroopa otsustusprotsessis lisaks oma valitsuste seisukohtade mõjutamisele ja kontrollimisele Euroopa asjus.

Et pidada kinni juba alguses võetud kohustusest arendada komisjoni suhteid liikmesriikide parlamentidega, jätkasid komisjoni liikmed 2018. aastal liikmesriikide parlamentidega regulaarsete arutelude pidamist. See näitab, kui palju Euroopa institutsioonid väärtustavad liikmesriikide parlamentide rolli, mis on ülitähtis, et tuua liit oma kodanikele lähemale ning muuta see läbipaistvamaks ja ligipääsetavamaks.